

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra výtvarné výchovy

Bakalářská práce

Malířky tvořící v Americe v období 1915–1980

Women painters working in America
in the period 1915–1980

Vypracovala: Magdaléna Svatošová
Vedoucí práce: doc. Lenka Vojtová Vilhelmová, akad. mal.

České Budějovice 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne .....

.....
podpis studentky

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat především paní docentce Lence Vojtové Vilhelmové, akad. mal., za její cenné rady, trpělivost a odborné vedení po celou dobu práce. Také bych ráda vyjádřila vděčnost mé rodině a nejbližším, kteří mi byli oporou během mého dosavadního studia.

Abstrakt

Bakalářská práce s názvem „Malířky tvořící v Americe v období 1915–1980“ sestává ze dvou částí, teoretické a praktické výtvarné. Teoretická část práce uvádí kulturně-historické a sociální změny 20. století v kontextu umělkyně žijících a tvořících v Americe v období 1915–1980. Předmětem zájmu se stávají vybrané malířky Lee Krasner, Joan Mitchell a Georgia O’Keeffe a jejich umělecký vývoj a tvorba. Součástí celé práce tvoří obrazové přílohy. Praktická – výtvarná část navazuje na poznatky z části teoretické a nechává se volně inspirovat ve formě skicového barevného materiálu, ve finální malbě na papírové podložce. Celý tvůrčí proces doprovází fotografický materiál.

Klíčová slova

20. století, umělkyně, malířství, abstrakce, abstraktní expresionismus, Lee Krasner, Joan Mitchell, Georgia O’Keeffe

Formát bibliografické citace práce

SVATOŠOVÁ, Magdaléna. *Malířky tvořící v Americe v období 1915-1980*. České Budějovice, 2024. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta. Vedoucí doc. Lenka Vojtová Vilhelmová, akad. mal.

Abstract

The bachelor thesis titled "Women painters working in America in the period 1915–1980" consists of two parts, theoretical and practical in the field of visual arts. The theoretical part introduces the cultural, historical, and social changes of the 20th century, within the context of women artists living and working in America during the period 1915–1980. The focus is on selected women painters Lee Krasner, Joan Mitchell and Georgia O'Keeffe and their artistic development and work. The thesis includes visual attachments. The practical – artistic part builds upon the insights from the theoretical part, allowing free inspiration in the form of sketching with colored materials and in the final painting on paper. The entire creative process is accompanied by photographic material.

Keywords

20th century, women artists, painting, abstraction, abstract expressionism, Lee Krasner, Joan Mitchell, Georgia O'Keeffe

Obsah

Úvod.....	7
I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Společenské a kulturní změny v Americe v období 1915–1980 v kontextu uměleckého dění	10
1.1 Cesty k abstraktnímu malířství.....	12
1.2 Významná role Peggy Guggenheim	16
1.3 Abstraktní malířství, lyrická abstrakce, abstraktní expresionismus, akční malba.....	19
1.3.1 Abstraktní malířství	20
1.3.2 Lyrická abstrakce	22
1.3.3 Abstraktní expresionismus	23
1.3.4 Akční malba.....	25
2 Vybrané malířky.....	26
2.1 Život a dílo Lee Krasner.....	27
2.1.1 Umělecké motivy a techniky Lee Krasner	29
2.2 Život a dílo Joan Mitchell	31
2.2.1 Inspirace a motivy v malbě Joan Mitchell.....	33
2.3 Život a umělecký vývoj Georgie O'Keeffe.....	35
2.3.1 Vývoj motivů v uměleckém díle Goergie O'Keeffe.....	39
II. PRAKTICKÁ ČÁST	42
3 Kaly	43
3.1 Vlastní realizace motivu kala	44
Závěr.....	47
Seznam použitých zdrojů.....	49
Seznam příloh	58
Zdroje příloh	81

Úvod

Bakalářská práce „Malířky tvořící v Americe v období 1915–1980“ je zpracována ve dvojí formě, a to v teoretické a tvůrčí praktické.

Čtenář dle obsahu vidí strukturu práce, která je členěna na kapitoly, jež postupně zkoumají společenské a kulturní změny v Americe v kontextu uměleckého dění, vývoj abstraktního malířství a významnou roli Peggy Guggenheim, podrobně analyzují různé směry abstraktního umění a věnují se životu a dílu vybraných malířek, jako jsou Lee Krasner, Joan Mitchell a Georgia O'Keeffe, a končí praktickou částí zaměřenou na konkrétní tvůrčí projekt.

Tato bakalářská práce se v první kapitole teoretické části zabývá obecnými poznatky týkajícími se společensko-kulturních změn v Americe v období 1915–1980 a jejich vlivem na umělecké dění. Během tohoto dynamického období zažila americká společnost zásadní události, které vedly k hlubokým změnám ve společenských normách a hodnotách. Ty se odrazily i v umění růstem počtu galerií, výstav a publikací, ale také konflikty mezi různými uměleckými směry.

Podkapitola *Cesty k abstraktnímu malířství* přibližuje proměnu uměleckého výrazu v reakci na měnící se společenské podmínky ve vybraném období a zkoumá vliv kulturní výměny mezi Amerikou a Evropou. Popisuje, jak umělecké působení a migrace umělců ze školy Bauhaus do USA vedly k opuštění tradičních malířských konvencí a podpořily rozvoj abstraktního malířství. V tomto kontextu se formovalo moderní umění, které reflektovalo demokratické hodnoty a přešlo od tradičního iluzionistického prostoru k abstraktním formám, čímž zásadně ovlivnilo tvorbu umělců dané doby.

Další podkapitola se zaměřuje na významnou postavu Peggy Guggenheim, klíčovou osobnost utváření moderního uměleckého dění a podpory umělců své doby. Stala se známou díky vášni pro umění a zásluhou aktivního podporování umělců své doby. Její galerie se stala centrem pro mladé talenty a umožnila mnoha umělcům prosadit se. Vedle podpory umělců také dbala na zviditelnění práce umělkyně, přispívajíc tak k rozvoji rovnosti pohlaví v uměleckém světě.

Následující podkapitola se věnuje různým cestám k dosažení abstrakce v malířství a vzniku jednotlivých abstraktních směrů a odnoží během této cesty. Zabývá se rovněž významnými umělci a umělkyněmi, kteří přispěli k rozvoji abstraktního malířství a k formování jeho směrů.

Hlavním předmětem teoretické části je představení vybraných malířek, které tvořily v Americe ve 20. století. Jednou z nejdůležitějších částí je tedy kapitola 2, jež rozebírá vybrané umělkyně a jejich významné přínosy v americkém

uměleckém kontextu. Související kapitoly detailně zkoumají život a dílo Lee Krasner a Joan Mitchell, dvou významných postav amerického abstraktního expresionismu. Práce mapuje jejich uměleckou tvorbu v dobových souvislostech a zabývá se jejich životními osudy, uměleckým vývojem, inspiracemi a rovněž podrobně popisuje jejich tvorbu.

Stěžejní částí práce je osobnost americké umělkyně Georgie O'Keeffe a její celoživotní tvorba. Tato kapitola se nejprve zabývá představením Georgie O'Keeffe jako významné osobnosti v uměleckém světě, zahrnujíc její životní příběh, vlivy a osobní motivace. Následně se zaměřuje na systematickou analýzu jejího uměleckého vývoje a strukturovaně rozděluje nejdůležitější náměty její tvorby.

Praktická část této práce navazuje na nejrozsáhlejší kapitolu teoretické části, která se zabývá malířským dílem Georgie O'Keeffe. Zaměřuje se na abstraktní zpracování květinových motivů inspirované její tvorbou, konkrétně na zvětšené a detailní obrazy květin, jež jsou pro O'Keeffe charakteristické. Květina Kala je v této práci přetvořena do vlastní umělecké podoby, přičemž se inspiruje O'Keeffeiným stylem, barevností a jemností provedení. Zaměřuje se na obrysy květiny a přináší osobitý přístup a interpretaci motivu.

Klíčovými nastudovanými zdroji jsou především životopisné knihy vybraných umělkyně a oficiální internetové stránky jejich nadací.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Společenské a kulturní změny v Americe v období 1915–1980 v kontextu uměleckého dění

Tato práce již v samotném začátku čtenáři nastiňuje situaci v Americe ve vybraném období, aby bylo možné pochopit souvislosti mezi společností, kulturou a maliřskou tvorbou umělků.

Společenské a kulturní změny, které probíhaly ve 20. století v rozmezí let 1915–1980, zanechaly trvalý otisk na americké společnosti. Během této doby se odehrála dlouhá řada událostí, jako první a druhá světová válka, velká deprese, studená válka, ale také vývoj hnutí za občanská práva, jež zapříčinily radikální změny ve společenských normách a hodnotách.

Na počátku 20. století, zatímco Evropa směřovala k vrcholu své moci, Spojené státy americké zažívaly vlastní období hospodářské prosperity a stability. První světová válka (1914–1918) však tuto stabilitu narušila globálně. USA se staly významnou hospodářskou a politickou silou, jejich prosperita vzrostla díky dodávkám válečné Evropy. Po první světové válce se Spojené státy americké představovaly jednu z vedoucích světových velmocí. Sociální nepokoje a revoluční nálady inspirované ruskou revolucí a evropskými změnami se šířily i do Ameriky. Národnostní menšiny a dělnické hnutí v USA začaly výrazněji požadovat svá práva.¹

V roce 1934, uprostřed velké hospodářské krize, se Spojené státy americké potýkaly s velkými ekonomickými problémy. V této obtížné době zahájila administrativa prezidenta Franklina D. Roosevelta² program nazvaný *Public Works of Art Project*—jednalo se o první federální projekt, který měl podpořit umění na národní úrovni. Cílem programu bylo pomoci umělcům celé země a povzbudit je k tvorbě, jež by zachytila americkou realitu. Projekt trval pouhých šest měsíců, ale během této doby vznikla řada děl, která zdobila veřejné budovy a připomínala občanům hodnoty, jako jsou pracovitost, solidarita a optimismus.³

Druhá světová válka (1939–1945) přinesla Spojeným státům americkým další příležitosti k posílení jejich pozice. Technologické a vědecké pokroky, jako například teorie relativity, objev antibiotik, atomová energie

---

¹ [Srov.] HUYGHE, René (ed.). *Encyklopedie umění nové doby*. Přeložil Hana STAŠKOVÁ. *Světové dějiny (Odeon)*. Praha: Odeon, 1974, s. 322.

² Franklin Delano Roosevelt byl americký politik a prezident v období 1933–1945. [Srov.] *Franklin Delano Roosevelt*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Franklin_Delano_Roosevelt [cit. 5. 6. 2024]

³ [Srov.] *1934: A New Deal for Artists*. Online. Dostupné z: <https://americanart.si.edu/exhibitions/1934> [cit. 5. 6. 2024]

a nadzvuková rychlost, zásadně změnila americkou společnost. Po válce vedla vědecká a technická revoluce k rychlému ekonomickému růstu a změnám ve způsobu života.⁴

Umění v Americe, tradičně revoluční a inovativní, se stalo nezbytnou součástí moderního života. Počet galerií a výstav rychle rostl, stejně jako pokusy o integraci estetiky do průmyslového designu. Psychologické působení barev a jeho praktické uplatnění v továrnách a na výrobcích se staly běžnou praxí. Publikace věnované umění, sběratelství a obchod s uměním nabyly na významu, přičemž velké veřejné aukce v New Yorku získaly globální prestiž. Rostoucí dynamika amerického uměleckého trhu reflektovala širší kulturní změny. Konflikty mezi abstraktními a figurativními umělci, stejně jako mezi příznivci atonální a tradiční hudby, odrážely širší kulturní debaty a dynamiku ve společnosti. Umění se stalo nezbytnou součástí amerického společenského a kulturního života, potvrzujíc jeho důležitost v moderní civilizaci.⁵

Významným bodem v dějinách umění byl vynález fotografie v roce 1825 (datace se často liší), kdy se francouzskému vynálezci Josephu Nicéphore Niépcemu úspěšně podařilo zachytit obraz promítaný přes kameru obscuru na speciální cínovou desku a uchovat ho.⁶ Od té doby se fotografie neustále zdokonalovala. Ve 20. letech 20. století, během období surrealismu⁷, začala fotografie soupeřit s malířstvím, podobně jako předtím za realismu. Moderní fotografie se od té doby výrazně rozvinula ve všech směrech.⁸

Tato období výrazných změn byla provázena proměnami na umělecké scéně. Američtí umělci a umělkyně na dané vlivy reagovali prostřednictvím své tvorby, přičemž vytvářeli díla, která nejen odrážela, ale často i kritizovala a formovala dobu, v níž žili. Jednou z velkých změn byla i migrace umělců a intelektuálů z Evropy do Ameriky, což vedlo k prolínání a vzájemnému ovlivňování uměleckých stylů, technik a myšlenkových proudů.

---

⁴ [Srov.] HUYGHE, René (ed.). *Encyklopedie umění nové doby*. Přeložil Hana STAŠKOVÁ. *Světové dějiny (Odeon)*. Praha: Odeon, 1974, s. 322.

⁵ [Srov.] Tamtéž, s. 322.

⁶ [Srov.] *Historie fotografie*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_fotografie [cit. 5. 6. 2024]

⁷ Surrealismus je umělecký směr vzniklý ve Francii ve 20. století v době mezi 1. a 2. světovou válkou. Jeho výtvarný názor těžil z intuice, podvědomí a přeludů, čímž patří do proudu imaginativního umění. BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997.

⁸ [Srov.] HUYGHE, René (ed.). *Encyklopedie umění nové doby*. Přeložil Hana STAŠKOVÁ. *Světové dějiny (Odeon)*. Praha: Odeon, 1974, s. 323.

1.1 Cesty k abstraktnímu malířství

Tato kapitola ve stručné a obecné rovině přibližuje čtenáři proměnu uměleckého výrazu v reakci na měnící se společenské podmínky ve vybraném období, a důsledky kulturní výměny spojující dva kontinenty – Ameriku a Evropu. Dále se zaměřuje na umělecké vlivy, které formovaly tvorbu umělkyň, jež upustily od tradičních malířských konvencí ve prospěch abstrakce.

Na vývoj umění v Americe měl značný vliv německý Bauhaus⁹. Po nástupu nacistů k moci v roce 1933 byla paradigmatická škola modernistického designu Bauhaus uzavřena. Její původní ředitel Walter Gropius¹⁰ odešel již v roce 1928 a brzy poté následoval i László Moholy-Nagy¹¹, který byl zodpovědný za přípravné kurzy na Bauhausu. V Berlíně Moholy-Nagy nadále experimentoval s novými materiály, fotografií, světelnými zařízeními a různými formami designu, stejně jako s filmy, divadlem a operní produkcí. Nagy byl nucen odstěhovat se nejdříve do Amsterdamu, poté do Londýna, a nakonec Evropu opustil.¹²

Emigrace umělců Bauhausu umožnila šíření jejich vlivu a myšlenek až do USA, kde se usadili významní představitelé jako Walter Gropius, Ludwig Mies van der Rohe¹³, Marcel Breuer¹⁴, Herbert Bayer¹⁵, Josef Albers¹⁶ i László Moholy-Nagy.¹⁷

Krátce po zavření Bauhausu v Berlíně v roce 1933 malá skupina profesorů, vedená Johnem Andrewem Ricem (1888–1968), založila Black Mountain College v Asheville v Severní Karolíně. Na doporučení Philipa Johnsona, kurátora

---

⁹ Bauhaus byla německá státní umělecká škola, jejíž program a způsob výuky byly založeny na myšlence jednoty všech umění a řemesel. [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 43.

¹⁰ Walter Gropius (1883–1969) byl německý architekt, zakladatel a první ředitel školy Bauhaus. [Srov.] *Walter Gropius*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Walter_Gropius [cit. 31. 5. 2024]

¹¹ László Moholy-Nagy (1895–1946) byl maďarský malíř, fotograf a profesor školy Bauhaus. [Srov.] *László Moholy-Nagy*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/László_Moholy-Nagy [cit. 31. 5. 2024]

¹² [Srov.] FOSTER Hal, KRAUSOVÁ Rosalinda. *Umění po roce 1900*. Praha: Slovart, 2007, s. 343

¹³ Ludwig Mies van der Rohe (1886–1969) byl německý architekt, který od roku 1938 žil v USA. [Srov.] *Ludwig Mies van der Rohe*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ludwig_Mies_van_der_Rohe [cit. 31. 5. 2024]

¹⁴ Marcel Lajos Breuer (1902–1981) byl německo-americký architekt a designér nábytku maďarského původu. [Srov.] *Marcel Lajos Breuer*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Marcel_Breuer [cit. 31. 5. 2024]

¹⁵ Herbert Bayer (1900–1985) byl rakousko-americký grafik, typograf, malíř, fotograf, sochař, návrhář, architekt a protagonista „bauhausovské“ moderny. [Srov.] *Herbert Bayer*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Herbert_Bayer [cit. 31. 5. 2024]

¹⁶ Josef Albers (1888–1976) byl americký malíř německého původu, představitel abstraktního malířství a op-artu a umělecký pedagog. [Srov.] *Josef Albers*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Albers [cit. 31. 5. 2024]

¹⁷ [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 44.

architektury v Muzeu moderního umění, který spolu s Alfredem Barrem¹⁸ navštívil Bauhaus v roce 1927, byli manželé Josef a Anni¹⁹ Albersovi pozváni, aby se stali součástí pedagogického sboru. Ačkoli měla tato škola ve třicátých letech jen asi 180 studentů a byla považována za okrajovou, od poloviny čtyřicátých do poloviny padesátých let neexistovala v americkém umění vlivnější komunita než ta, která se vytvořila kolem Black Mountain College v Severní Karolině. Tato unikátní instituce představovala spojení umění, designu a experimentace, jež oslovilo a formovalo mnoho umělců a intelektuálů té doby. Jako reakce na tradiční vzdělávací modely se Black Mountain College zaměřovala na holistický přístup ke vzdělání, zdůrazňující demokratické principy a kolektivní účast studentů. Tato struktura, která se v mnohém odlišovala od mainstreamových škol té doby, přinesla nové myšlenky a inspiraci, což mělo vliv nejen na americké umění, ale i na celou kulturu a společnost.²⁰

Josef Albers, původně člen učitelského sboru Bauhausu, přinesl do Black Mountain College analytickou přísnost své modernistické praxe a používal nekonvenční materiály, upřednostňuje vizuální estetiku před obsahem. Vedl kurzy kreslení, designu a barev, přičemž se zaměřoval na vizualizační techniky, proporce, aritmetické a geometrické posloupnosti, zlatý řez a prostorové studie. Zvláštní pozornost věnoval interakci barev a jejich vzájemnému působení, což vysvětluje jeho zájem o kombinace tvarů a změny pod vlivem různých faktorů, jako jsou osvětlení a prostředí. Albers přizpůsobil bauhausovské metody americkému pragmatismu, zdůrazňoval praktické formování materiálů a jejich rozvíjení spíše než technologické aspekty. Jeho práce a výuka měly zásadní vliv na rozvoj moderního designu a abstraktního umění, zvláště díky jeho důrazu na psychologický dojem a estetické zkoumání.²¹

Kolem Black Mountain College se v období let 1944–1949 vytvořila vlivná komunita umělců, spisovatelů a myslitelů, kteří přispěli k významnému kulturnímu a intelektuálnímu dialogu. Seznam uměleckých studentů byl téměř stejně významný jako seznam učitelů a významnou roli v něm hrály ženy.

---

¹⁸ Alfred H. Barr Jr. (1902–1981) byl americký historik umění a stal se prvním ředitelem Muzea moderního umění v New Yorku. [Srov.] *Alfred H. Barr Jr.* Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Alfred_H._Barr_Jr. [cit. 5. 6. 2024]

¹⁹ Anni Albers (1899–1994) byla německo-židovská umělkyně a tiskařka. Její práce v oblasti textilního umění ji řadí mezi přední umělce 20. století, a to především díky tomu, že dokázala prolomit hranice mezi tradičním řemeslem a uměním. [Srov.] *Anni Albers.* Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Anni_Albers [cit. 5. 6. 2024]

²⁰ [Srov.] FOSTER Hal, KRAUSOVÁ Rosalinda. *Umění po roce 1900.* Praha: Sloart, 2007, s. 344.

²¹ [Srov.] Tamtéž, s. 344.

Mezi ně patřily Ruth Asawa²², Elaine de Kooning²³, Dorothea Rockburne²⁴ a Susan Weil^{25, 26}

Umělci směřovali různými cestami k abstraktnímu malířství, což přispělo k rozmanitosti a vývoji tohoto uměleckého hnutí. Jedním z významných přístupů bylo přemýšlení o procesu reprodukce a transformace. Například umělci jako Motherwell²⁷ věnovali pozornost detailům při přenášení návrhů na plátno, čímž se později inspirovali mnozí další. Zároveň se objevila snaha o zkoumání hranic mezi jednotlivými uměleckými styly, což vedlo k tvorbě nových postupů a technik. Tento trend nebyl omezen pouze na abstraktní expresionismus, ale později se projevil i v pop-artu. Umělci jako Jasper Johns²⁸ a Robert Rauschenberg²⁹ se sice vysmívali konvencím abstraktního expresionismu, ale zároveň přispěli k jeho dalšímu rozvoji. Jejich důraz na symboliku a umělecký proces ovlivnil mnoho pozdějších umělců a přispěl k pestrosti abstraktního malířství v Americe.³⁰

Jednou z nejméně výraznějších osobností, která zásadně ovlivnila umění a posunula ho tak ještě blíže abstrakci, byl Jackson Pollock (1912–1956)³¹, americký abstraktní malíř. Pocházel z města Cody ve státě Wyoming a byl vázán na americký Západ. Vyrůstal tam a často se vracel, než se nakonec usadil natrvalo v New Yorku.³² Je známý tím, že tvořil technikou drippingu^{33, 34}

Po začátku druhé světové války a příchodu umělců, kteří uprchli z Evropy, a po setkání s Peggy Guggenheim začal pravidelně vystavovat v galerii

---

²² Ruth Asawa (1926–2013) byla americká umělkyně známá svými abstraktními drátěnými sochami. [Srov.] *Ruth Asawa*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Ruth_Asawa [cit. 5. 6. 2024]

²³ Elaine de Kooning (1918–1989) byla malířka, která se věnovala abstraktnímu expresionismu a figurativnímu expresionismu po druhé světové válce a působila v časopise *Art News*. [Srov.] *Elaine de Kooning*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Elaine_de_Kooning [cit. 5. 6. 2024]

²⁴ Dorothea Rockburne (nar. 1932) je abstraktní malířka, která čerpá inspiraci převážně ze svého hlubokého zájmu o matematiku a astronomii. [Srov.] *Dorothea Rockburne*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Dorothea_Rockburne [cit. 5. 6. 2024]

²⁵ Susan Weil (nar. 1930) je americká umělkyně známá pro své experimentální trojrozměrné obrazy. [Srov.] *Susan Weil*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Susan_Weil [cit. 5. 6. 2024]

²⁶ [Srov.] FOSTER Hal, KRAUSOVÁ Rosalinda. *Umění po roce 1900*. Praha: Sloart, 2007, s. 345.

²⁷ Robert Motherwell (1915–1991) byl americký malíř surrealismu a abstraktního expresionismu. [Srov.] *Robert Motherwell*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Robert_Motherwell [cit. 1. 6. 2024]

²⁸ Jasper Johns (nar. 1930) je americký malíř a grafik, který patří k nejméně významnějším žijícím americkým výtvarníkům. Tvořil ve stylu pop-art a neodadaismus. [Srov.] *Jasper Johns*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jasper_Johns [cit. 1. 6. 2024]

²⁹ Robert Rauschenberg (1925–2008) byl americký výtvarník, kterému je připisovaný přechod od abstraktního expresionismu k pop-artu. [Srov.] *Robert Rauschenberg*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Robert_Rauschenberg [cit. 1. 6. 2024]

³⁰ [Srov.] Tamtéž, s. 352–354.

³¹ [Srov.] Tamtéž, s. 355–356.

³² [Srov.] PIJOAN, José. *Dějiny umění 10*. Praha: Nakladatelství Odeon, 1984, s. 141.

³³ Dripping je technika nalévání či nakapávání barvy na plátno ležící na podlaze. [Srov.] *Drip Painting*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Drip_painting [cit. 5. 6. 2024]

³⁴ [Srov.] *Jackson Pollock*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jackson_Pollock [cit. 5. 6. 2024]

Art of This Century. Tento vývoj přinesl do jeho tvorby po roce 1940 značnou různorodost, jež začala nabírat nevídaných rozměrů.³⁵ V období po válce si New York zachovával status tzv. malé vesnice, což ilustruje skutečnost, že magazín *Life* považoval za důležité představit Pollocka svým čtenářům. Časopis ho prezentoval ambivalentně, ale nezapomněl uvést názor newyorského kritika Clementa Greenberga³⁶, jenž Pollockovo dílo hodnotil velmi kladně.³⁷

Pollockovo dílo a umění dalších abstraktních expresionistů se podílely na prolomení ledů. Byly symbolem demokratických hodnot v Evropě, jež se vzpamatovávala z válečného konfliktu a čelila studené válce. V rámci Marshallova plánu byly do Evropy zasílány nejen finanční prostředky, ale také kulturní artefakty, včetně artefaktů muzejních a galerijních výstav, které zpočátku financovala Informační agentura Spojených států (USIA) a později Mezinárodní rada Muzea moderního umění. V roce 1951 Pollock začal tvořit černobílé obrazy, jež se vracely k jeho raným figurativním představám. Tento návrat k figuraci a boj s alkoholismem vedly k tvůrčím obtížím, což způsobilo, že jeho výstava v galerii Sidney Janis v roce 1955 byla retrospektivní kvůli nedostatku nových děl. V roce 1956, ve stavu hluboké deprese způsobené tvůrčí krizí, Pollock tragicky zahynul při autonehodě, jež byla často považována za úmyslnou.³⁸

Pollockova tvorba, která balancovala mezi figurací a abstrakcí, měla zásadní význam v historii modernismu. Clement Greenberg podporoval Pollocka již od začátku 40. let, oceňoval prostorovou kompresi jeho obrazů, jež přetvářela tradiční iluzionistický prostor na plochy připomínající nástěnnou malbu. Greenbergovo vnímání modernismu se vyvíjelo – zpočátku ho viděl vědecky, ale později zdůrazňoval důležitost reflexe a nezbytnost abstrakce. Podle něj mělo moderní umění zobrazovat formu vědomí, což vedlo k odmítnutí iluze a preferenci optické zkušenosti.³⁹

---

³⁵ [Srov.] PIJOAN, José. *Dějiny umění 10*. Praha: Nakladatelství Odeon, 1984, s. 146

³⁶ Clement Greenberg (1909–1994) byl americký teoretik a kritik umění. Měl zásadní vliv na uznání abstraktního expresionismu ve výtvarném umění. [Srov.] *Clement Greenberg*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Clement_Greenberg [cit. 5. 6. 2024]

³⁷ [Srov.] FOSTER Hal, KRAUSOVÁ Rosalinda. *Umění po roce 1900*. Praha: Slovart, 2007, s. 355.

³⁸ [Srov.] Tamtéž, s. 356.

³⁹ [Srov.] Tamtéž, s. 355–356.

1.2 Významná role Peggy Guggenheim

Tato kapitola představuje čtenáři osobnost Peggy Guggenheim (1898–1979), významnou sběratelku a podporovatelku moderního umění, která hrála klíčovou roli v utváření uměleckého dění své doby a měla vliv na posun rovnosti žen v umění. Její portrét lze nalézt v Příloze I., Obr. 1.

Peggy Guggenheim se narodila 26. srpna 1898 v New Yorku jako dcera Benjamina Guggenheima a Florette Seligman. Její otec byl jedním ze sedmi bratrů, kteří s otcem Meyerem vytvořili rodinné bohatství těžbou a zpracováním kovů. Rodina Seligman byla významná v oboru bankovníctví. Benjamin v roce 1912 hrdinsky zemřel při potopení Titanicu.⁴⁰

Peggy v roce 1921 odcestovala do Evropy a díky svému manželovi Laurence Vailovi se brzy ocitla v srdci pařížské bohémy a americké expatriotské společnosti. V roce 1938 otevřela v Londýně galerii Guggenheim Jeune, kde vystavovala díla současných umělců, jako byli Jean Cocteau⁴¹ a Wassily Kandinsky⁴². Pod vedením jejích přátel Samuela Becketta⁴³ a Marcela Duchampa⁴⁴ se začala věnovat současnému umění.⁴⁵

V roce 1939 Peggy plánovala otevřít moderní muzeum v Londýně, ale kvůli vypuknutí druhé světové války tento projekt opustila a přesunula se do Paříže. Tam se rozhodla denně nakupovat nová umělecká díla, čímž získala mnoho významných děl, než byla nucena uprchnout před německou invazí z jižní Francie zpět do New Yorku.⁴⁶

Peggy Guggenheim založila v roce 1942 galerii Art of This Century, a přestože byla provozována jen v období mezi lety 1942 a 1947, stala se důležitým centrem avantgardních umělců. Peggy zde vystavovala díla evropských i amerických tvůrců a podporovala mladé americké talenty, jako byli Jackson Pollock,

---

⁴⁰ [Srov.] *About Peggy*. Online. Dostupné z: <https://www.guggenheim-venice.it/en/art/in-depth/peggy-guggenheim/about-peggy/> [cit. 1. 6. 2024]

⁴¹ Jean Cocteau (1889–1963) byl francouzský básník, grafik, divadelník a filmař. [Srov.] *Jean Cocteau*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jean_Cocteau [cit. 4. 6. 2024]

⁴² Wassily Kandinsky (1866–1944) byl ruský malíř, grafik a teoretik umění, který žil a pracoval v Německu a Francii. [Srov.] *Vasilij Kandinskij*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vasilij_Kandinskij [cit. 4. 6. 2024]

⁴³ Samuel Beckett (1906–1989) byl irský dramatik a prozaik a představitel absurdního dramatu. [Srov.] *Samuel Beckett*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Samuel_Beckett [cit. 4. 6. 2024]

⁴⁴ Marcel Duchamp (1887–1968) byl francouzský výtvarník, v New Yorku spoluzaložil dadaistickou skupinu. [Srov.] *Marcel Duchamp*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Marcel_Duchamp [cit. 5. 6. 2024]

⁴⁵ [Srov.] Tamtéž.

⁴⁶ [Srov.] Tamtéž.

Mark Rothko⁴⁷ a další. Pollockovi poskytla finanční podporu a organizovala jeho výstavy.⁴⁸

Clement Greenberg, důležitý podporovatel nového amerického uměleckého stylu – abstraktního expresionismu, chválil Peggy za její podporu a odhodlání při prezentaci mladých a rozvíjejících se umělců, kteří díky ní získali uznání dalších prestižních galerií. Guggenheim poskytovala platformu tvůrcům bez ohledu na jejich pohlaví a formovala nové generace amerických umělkyně. Výstavy, jež pořádala, mají svůj význam při porozumění roli žen v umění. V galerii *Art of This Century* se uskutečnily dvě významné výstavy *31 Women* a *The Women*, kterých se účastnily především ženy. Díla zde vystavená zahrnovala surrealistická, abstraktní i abstraktně expresionistická díla. Porota těchto výstav byla složena z významných umělců, jako například Marcela Duchampa a Maxe Ernsta⁴⁹.⁵⁰

V 1. polovině 20. století, konkrétně ve 30. letech, se stále více žen začalo zapisovat na umělecké školy ve Spojených státech amerických, ale jen málo z nich se dokázalo prosadit coby profesionální umělkyně. Důsledkem uměleckých programů New Deal⁵¹, jako například Federální umělecký projekt⁵², byl nárůst rovnoprávnosti, ale ženy umělkyně stále zůstávaly menšinou ve všech uměleckých organizacích, přestože byly otevřené oběma pohlavím. Období Federálního uměleckého projektu, v němž dostaly ženy příležitost, rychle skončilo se vstupem Spojených států amerických do druhé světové války, a tak se šance pro ženy opět omezily.⁵³

V bohémském uměleckém světě byly ženám často vyhrazeny role milenek či modelek, ne rovnoprávných umělkyně. Některé malířky pracovaly ve stínu svých slavnějších manželů nebo milenců. Kritici často hodnotili práci umělkyně

---

⁴⁷ Mark Rothko (1903–1970) byl americký malíř lotyšského původu, představitel abstraktního expresionismu a hlavní průkopník tzv. malířství barevných ploch. *Mark Rothko*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mark_Rothko [cit. 18. 6. 2024]

⁴⁸ [Srov.] *About Peggy*. Online. Dostupné z: <https://www.guggenheim-venice.it/en/art/in-depth/peggy-guggenheim/about-peggy/> [cit. 1. 6. 2024]

⁴⁹ Max Ernst byl německý malíř a samouk, žil dlouho ve Francii a USA. Studoval dějiny umění, filozofii a psychologii. Byl jedním ze zakladatelů dadaismu a surrealismu. Peggy Guggenheim byla jeho manželkou mezi lety 1942 a 1946. [Srov.] *Max Ernst*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Max_Ernst [cit. 16. 6. 2024]

⁵⁰ [Srov.] LANGA, Helen, & WISOTZKI, Paula. *American Women Artists, 1935–1970: Gender, culture and politics*. Routledge, 2018. s. 25.

⁵¹ New Deal byl soubor ekonomických a sociálních reforem zavedených prezidentem Franklinem D. Rooseveltem v letech 1933–1937, jehož cílem bylo podpořit a ozdravit americkou ekonomiku během velké hospodářské krize. [Srov.] *New Deal*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/New_Deal [cit. 16. 6. 2024]

⁵² Federální umělecký projekt byl státní projekt v USA v roce 1934, který stanovoval, že jedno procento z federálních stavebních investic bude použito na umění, což vedlo k instalaci dvou set tisíc děl po USA za devět let existence tohoto projektu. [Srov.] *Procento na umění*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Procento_na_umění [cit. 16. 6. 2024]

⁵³ [Srov.] LANGA, Helen, & WISOTZKI, Paula. *American Women Artists, 1935–1970: Gender, culture and politics*. Routledge, 2018. s. 26.

v porovnání s mužskými kolegy, což udržovalo nerovnost v uměleckém světě. Například kritik o Virginii Admiral prohlásil: „*Your work is very good, it could almost have been done by a man.*“ („Vaše práce je tak dobrá, skoro by se dala považovat za dílo muže.“), což mělo být myšleno jako kompliment, ale ve skutečnosti to přispívalo k udržování genderových stereotypů.⁵⁴

Peggy Guggenheim byla vášnivou milovnicí umění, která se snažila odlišit od svých příbuzných zaměřených na obchod. Usilovala o zanechání svého vlastního jedinečného otisku ve světě, čehož dosáhla prostřednictvím sbírání umění a pohybu v avantgardních kruzích.⁵⁵ Když Peggy v roce 1979 zemřela na mrtvici, její ostatky byly poté uloženy v paláci Vernier dei Leoni v Benátkách, jenž je spojen s Muzeem Peggy Guggenheim. Návštěvníci zde mohou spatřit pamětní desku připomínající její památku. Vedle hrobu Peggy jsou pohřbeni ti, které milovala nejvíce – její psi, aby mohli strávit posmrtný život společně.⁵⁶

Její sbírka se stala jedním z nejvýznamnějších muzeí moderního umění na světě. Svým sbírkám, galeriím a muzeu vtiskla nezaměnitelný charakter, vkus a styl.⁵⁷ Sbírkou v paláci Vernier dei Leoni na břehu Canal Grande v Benátkách nabízí rozmanitá díla umělců a umělkyní 20. století. Mezi ně patří velikáni jako Pablo Picasso⁵⁸, Salvador Dalí⁵⁹, Wassily Kandinsky, ale i její dobrý přítel Jackson Pollock. Expozice zahrnuje nejen malby, ale i sochy, fotografie a další umělecká díla, která návštěvníkům umožňují lépe pochopit moderní umění.⁶⁰

Guggenheim významně přispěla k podpoře a rozvoji moderního umění a sehrála klíčovou roli v posílení rovnosti žen v uměleckém světě. Její odkaz pokračuje dál prostřednictvím rozsáhlých sbírek, které po sobě zanechala, a její vliv na světové umění zůstává nezpochybnitelný. Její zásluhou je také fakt, že mnoha umělkyním pomohla dosáhnout uznání, jež si právem zasloužily.

---

⁵⁴ [Srov.] LANGA, Helen, & WISOTZKI, Paula. *American Women Artists, 1935–1970: Gender, culture and politics*. Routledge, 2018, s. 27.

⁵⁵ [Srov.] *Peggy Guggenheim*. Online. Dostupné z: <https://www.guggenheim.org/about-us/history/peggy-guggenheim> [cit. 1. 6. 2024]

⁵⁶ [Srov.] *Peggy Guggenheim's Grave*. Online.

Dostupné z: <https://www.atlasobscura.com/places/peggy-guggenheims-grave> [cit. 15. 6. 2024]

⁵⁷ [Srov.] *Peggy Guggenheim*. Online. Dostupné z: <https://www.guggenheim.org/about-us/history/peggy-guggenheim> [cit. 1. 6. 2024]

⁵⁸ Pablo Picasso (1881–1973) byl španělský malíř a sochař a je jednou z nejvýznamnějších osobností umění 20. století. *Pablo Ruiz Picasso*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pablo_Picasso [cit. 20. 6. 2024]

⁵⁹ Salvador Dalí (1904–1989) byl katalánský malíř a je hlavním představitelem surrealismu. [Srov.] *Salvador Dalí*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Salvador_Dalí [cit. 20. 6. 2024]

⁶⁰ [Srov.] *Sbírka Peggy Guggenheimové*. Online. Dostupné z: <https://www.cestyx.cz/sbirka-peggy-guggenheimove/#htoc-m-je-peggy-guggenheimov-kolekce-zaj-mav> [cit. 1. 6. 2024]

1.3 Abstraktní malířství, lyrická abstrakce, abstraktní expresionismus, akční malba

Tato kapitola navazuje na předchozí a přináší hlubší vhled do různých projevů, které formovaly abstraktní uměleckou scénu 20. století. Zaměřuje se na konkrétní estetické a expresivní aspekty abstraktního malířství.

Od doby impresionismu⁶¹ se malířství začalo výrazně vyvíjet směrem k abstrakci, přičemž umělci vyjadřovali své subjektivní představy pomocí barev a forem. V roce 1910 Wassily Kandinsky namaloval první plně abstraktní obraz, který ho inspiroval k dalšímu vývoji abstraktního umění.⁶²

Američtí umělci a umělkyně se ve 20. století potýkali se složitostmi spojenými s kulturou uměleckého světa a proměnlivými stylistickými idejemi – od různých forem realismu⁶³, přes surrealismus, geometrickou abstrakci⁶⁴, konceptualismus⁶⁵, pop-art⁶⁶ až po minimalismus⁶⁷. V uměleckém světě doznával v 1. polovině 20. století sociální realismus a různé formy evropského modernismu. V průběhu let se zaměření posunulo k otázkám estetiky, spojené s rozvíjejícím se existencialismem⁶⁸ a novými psychoanalytickými⁶⁹ pohledy, jež navazovaly na Freudovy teorie.⁷⁰ Všechny jednotlivé proudy, které se zabývaly

⁶¹ Impresionismus je umělecký směr 19. století, který se stal odrazovým můstkem pro rozvoj moderního umění. Hlavními představiteli byli např. Claude Monet, Edgar Degas a další. *Impresionismus*. Online. Dostupné z: https://www.gvuo.cz/data/files/12ff9054da0acc00d96d2f01b826b8bb_web_Studijni_materi%C3%A1ly_nejen_pro_pedagogy_GVUO_impresionismus.pdf [cit. 20. 6. 2024]

⁶² [Srov.] *Abstraktní umění*. Online. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/dejiny-umeni/abstraktni-umeni> [cit. 16. 6. 2024]

⁶³ Realismus je termín označující ve výtvarném umění názor zachovávající ve výtvarném zobrazení konkrétnost, individualitu a jedinečnost skutečnosti, jak je zprostředkuje zraková zkušenost. Je to umělecký směr evropského umění v době zhruba mezi lety 1830 až 1890. BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997.

⁶⁴ Geometrická abstrakce neboli abstraktní expresionismus je proud abstraktního malířství v 50. a 60. letech 20. století, který klade důraz na bezprostřední výrazovost malířského projevu rytmem, dynamičností, harmonií, barevností a rukopisem. Směr charakterizuje odklon od tradic. BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 8.

⁶⁵ Konceptualismus je směr, který chápe výtvarné dílo více jako myšlenkový koncept než jako předmětnou, smyslovou realizaci. BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 178.

⁶⁶ Pop-art, odvozeno z angl. popular art – lidové umění, je směr, který vznikl počátkem 50. let ve Velké Británii a USA a vyvrcholil v 60. letech. Pop-artová tvorba reagovala na abstraktní umění a těžila svou obraznost z předmětnosti prostředí, které obklopuje člověka. BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. s. 281–282.

⁶⁷ Minimalismus je umělecký směr vzniklý v USA a ve Velké Británii. Výrazovými prostředky byla nejzákladnější, tzv. minimální tvarosloví, tvořená jednoduchými a čistými geometrickými tvary. [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 224.

⁶⁸ Existencialismus je široký proud filozofického myšlení, který vznikl po první světové válce. Pozornost je zaměřena na individuální a jedinečné lidské zkušenosti. [Srov.] *Existencialismus*. Online. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Existencialismus> [cit. 4. 6. 2024]

⁶⁹ Psychoanalýza je soubor psychologických teorií, které vycházejí z díla Sigmunda Freuda. [Srov.] *Psychoanalýza*. Online. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Psychoanalýza> [cit. 4. 6. 2024]

⁷⁰ [Srov.] LANGA, Helen, & WISOTZKI, Paula. *American Women Artists, 1935–1970: Gender, culture and politics*. Routledge, 2018, s. 4.

abstraktním zobrazováním, můžeme souborně nazvat nefigurativním uměním⁷¹. Mezi směry tohoto umění, mimo ty již zmíněné, patří také konstruktivismus⁷², neoplasticismus⁷³, suprematismus⁷⁴, op-art⁷⁵ a další.⁷⁶

V prvním desetiletí 20. století se několik uměleckých skupin začalo zabývat abstrakcí, přičemž každá z nich měla svůj jedinečný přístup. Kubisté a futuristé transformovali obrazy z reálného světa tak, aby vyjádřili své abstraktní myšlenky. Naopak suprematisté a konstruktivisté pracovali s jednoduchými tvary, které využívali symbolicky či v nejasných kontextech, snažíce se často zprostředkovat univerzální koncepty. Existovali však i umělci, kteří k abstrakci přistupovali zcela odlišným způsobem.⁷⁷

1.3.1 Abstraktní malířství

Abstraktní umění, známé také jako nekonkrétní, neobjektivní, nefigurativní nebo čisté, představuje výtvarný směr, který se rozvíjel především v malířství, avšak jeho vliv lze vystopovat i v jiných uměleckých disciplínách. Je to směr s různorodými pohledy na vznik a význam uměleckého díla. Tento proud reflektuje různé přístupy, tvůrčí metody, síly a názory na společenskou funkci umění, vztah k reálné i sociální skutečnosti a k samotnému výtvarnému vyjádření. Z těchto perspektiv lze abstraktní umění rozdělit do dvou hlavních proudů⁷⁸, které se projevovaly především v malířství, neboť mohlo nejrychleji reagovat na vyvíjející se směry.

První proud systematicky zjednodušuje zobrazení reality od konkrétních, individuálních objektů k abstraktním formám, jako jsou tvary, barvy, prostorové

⁷¹ Nefigurativní umění je abstraktní, nevychází ze zrakové zkušenosti a nezobrazuje podobu skutečných jednotlivostí (jako je lidská postava či předměty). [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 104.

⁷² Konstruktivismus je název pro architektonické a umělecké hnutí, které se rozšířilo zejména v Rusku po Říjnové revoluci v roce 1917. Představitelem je např. Alexandr Rodčenko nebo Vladimír Tatlin. *Konstruktivismus*. Online. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Konstruktivismus> [cit. 20. 6. 2024]

⁷³ Neoplasticismus je umělecký směr první poloviny 20. století, který zdůrazňoval geometrickou jednoduchost, funkčnost a konstruktivnost. Nejvýznamnějším představitelem je Piet Mondrian. *Neoplasticismus*. Online. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Neoplasticismus> [cit. 20. 6. 2024]

⁷⁴ Suprematismus je umělecké hnutí z počátku 20. století, jehož podstatou je geometrická abstrakce. Zakladatelem a představitelem je Kazimir Malevič. *Suprematismus*. Online. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Suprematismus> [cit. 20. 6. 2024]

⁷⁵ Op-art je výtvarný směr, který využívá poznatky z optiky a geometrie, snaží se pomocí geometrických obrazců dosáhnout optické iluze, představitelem byl např. Victor Vasarely. [Srov.] *Op-art*. Online. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Op-art> [cit. 4. 6. 2024]

⁷⁶ [Srov.] *Abstraktní umění*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Abstraktní_umění [cit. 4. 6. 2024]

⁷⁷ [Srov.] *Lyrical Abstraction*. Online. Dostupné z: <https://www.ideelart.com/magazine/lyrical-abstraction> [cit. 4. 6. 2024]

⁷⁸ [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 8.

vztahy apod. Tento přístup zachovává určitou míru spojitosti s vnímanou zkušeností, ať už prostřednictvím barev, tvarů, či prostorových vztahů. Mezi významné představitele prvního proudu patří Wassily Kandinsky, František Kupka⁷⁹, Joan Miró⁸⁰, Pierre Soulages⁸¹, Barbara Hepworth⁸² a další.⁸³

Druhý proud abstraktního umění se vyvíjí ze základních prvků výtvarného umění, jako jsou barvy, tvary, linie, prostor, rytmus, světlo apod., které nejsou přímo spojeny s konkrétními objekty. I přesto si udržuje smysl, funkci i obsah, a to například formou ornamentů nebo expresivních, citových sdělení. Druhý proud zastupují umělci jako Kazimir Malevič⁸⁴, László Moholy-Nagy, Naum Gabo⁸⁵, Piet Mondrian⁸⁶, Ben Nicholson⁸⁷ a další. Někteří z nich kombinují prvky obou přístupů, jako například již zmíněný Mondrian.⁸⁸ Ten usiloval o tvorbu obrazů z nezákladnějších prvků: přímek a čistých barev. Snažil se vytvořit umění, které by bylo jasné a odráželo objektivní zákony vesmíru a zároveň odhalovalo trvalé pravdy za neustále se měnícími formami subjektivní reality.⁸⁹

Tyto dva přístupy lze sledovat v celé historii umění. Moderní historické proměny abstraktního umění jsou úzce spojeny s intelektuálními a společenskými trendy, nejen s emocionální a vizuální sférou individuálního člověka, ale také s objevy v oblasti optiky, fyziky, psychologie a dalších disciplín, které zkoumají lidskou schopnost chápat význam světla, barev a tvarů.⁹⁰

---

⁷⁹ František Kupka (1871–1957) byl český malíř, grafik, ilustrátor a jeden ze zakladatelů moderního abstraktního malířství. *František Kupka*. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/František_Kupka [cit. 20. 6. 2024]

⁸⁰ Joan Miró (1893–1983) byl katalánský malíř, grafik a sochař. *Joan Miró*. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Joan_Miró [cit. 20. 6. 2024]

⁸¹ Pierre Soulages (1919–2022) byl francouzský malíř a sochař, představitel abstraktního expresionismu. *Pierre Soulages*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pierre_Soulages [cit. 20. 6. 2024]

⁸² Barbara Hepworth (1903–1975) byla britská umělkyně, především sochařka, a spoluzakladatelka moderního umění. [Srov.] *Barbara Hepworth*. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Barbara_Hepworthová [cit. 20. 6. 2024]

⁸³ [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*.

Praha: Academia, 1997, s. 8.

⁸⁴ Kazimir Malevič (1879–1935) byl polsko-ukrajinský malíř a teoretik umění, zakladatel suprematismu. *Kazimir Malevič*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kazimir_Malevič [cit. 20. 6. 2024]

⁸⁵ Naum Gabo (1890–1977) byl ruský sochař, malíř a architekt, zakladatel konstruktivismu a kinetického umění. *Naum Gabo*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Naum_Gabo [cit. 20. 6. 2024]

⁸⁶ Piet Mondrian (1872–1944) byl nizozemský malíř a vůdčí osobnost abstraktního směru neoplasticismu. [Srov.] *Piet Mondrian*. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Piet_Mondrian [cit. 20. 6. 2024]

⁸⁷ Ben Nicholson (1894–1982) byl anglický malíř abstraktních kompozic, krajiny a zátiší. *Ben Nicholson*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Ben_Nicholson [cit. 20. 6. 2024]

⁸⁸ [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*.

Praha: Academia, 1997, s. 8.

⁸⁹ [Srov.] GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Praha: Odeon, 1992, s. 476.

⁹⁰ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*.

Praha: Academia, 1997, s. 8.

Abstraktní umění spojující přírodní inspiraci s abstraktními a konstruktivními prvky výtvarného vyjádření reflektuje romantické principy, zatímco umění orientované na klasické konstrukce je spojováno s konstruktivismem. Tyto směry vznikly v 2. desetiletí 20. století pod vlivem kubismu, fauvismu a secese, přičemž konstruktivistické tendence se zvláště projevily po první světové válce, zejména v sovětském konstruktivismu. Mezi konstruktivistická hnutí patří De Stijl, neoplasticismus, Bauhaus, suprematismus a další. Abstraktní expresionismus, akční malba a art informel tvoří další významný proud.⁹¹ Tyto směry dohromady vytvářejí komplexní obraz moderního abstraktního umění, které se vyvíjelo v reakci na společenské a kulturní změny v 1. polovině 20. století.

1.3.2 Lyrická abstrakce

Lyrická abstrakce označuje specifický druh abstraktního malířství, který se vyvinul po druhé světové válce. Mnozí známí abstraktní expresionisté, například Arshile Gorky⁹², jsou často zařazováni mezi představitele lyrické abstrakce. Hnutí vzniklo v poválečné Paříži. Umělecký život, jenž byl za okupace utlumen, se po osvobození Paříže v roce 1944 rychle obnovil. Někteří kritici vnímali toto hnutí jako snahu obnovit prestiž Paříže jako světového centra umění, kterou ztratila během války.⁹³

Původ termínu lyrická abstrakce a jeho význam byly dlouho diskutovány. Americký sběratel umění Larry Aldrich jej v roce 1969 použil k popisu různých děl, která získal a jež podle něj představovala návrat k osobnímu vyjádření a experimentování po éře minimalismu. Již dříve, v roce 1947, francouzský kritik Jean José Marchand použil obdobný termín *Abstraction Lyrique*, aby popsal nový evropský malířský trend, jenž se podobal abstraktnímu expresionismu v USA. Oba tyto termíny označovaly umění s volnými, emocionálními a osobními kompozicemi, které nebyly vázány na objektivní realitu.⁹⁴

Tyto umělecké tendence lze však vysledovat ještě dále, až do 1. desetiletí 20. století k dílu Wassilyho Kandinského. Kandinského lyrická abstrakce se lišila od jiných abstraktních směrů 20. a 30. let. I když jeho umění nebylo spojeno

⁹¹ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. s. 8.

⁹² Arshile Gorky (1904–1948) byl americký malíř arménského původu, představitel abstraktního expresionismu. *Arshile Gorky*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Arshile_Gorky [cit. 18. 6. 2024]

⁹³ [Srov.] *Lyrical abstraction*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Lyrical_abstraction [cit. 4. 6. 2024]

⁹⁴ [Srov.] *Defining the Lyrical Abstraction*. Online. Dostupné z: <https://www.ideelart.com/magazine/lyrical-abstraction> [cit. 4. 6. 2024]

s žádným konkrétním náboženstvím, mělo výrazný duchovní rozměr. Ve svém umění totiž usiloval o vyjádření vlastní duchovní zkušenosti, jež se vymykala jakékoliv definici či vysvětlení.⁹⁵

Lyrická abstrakce soutěžila s newyorskou školou abstraktního expresionismu, kterou zastupovali umělci jako Jackson Pollock, Willem de Kooning⁹⁶ a Mark Rothko, podporovaní americkými úřady od 50. let. Lyrická abstrakce se vymezovala vůči kubismu, surrealismu a geometrické abstrakci a byla vnímána jako první směr, jenž využil poznatků Wassilyho Kandinského, jednoho ze zakladatelů abstrakce. Pro umělce znamenala lyrická abstrakce možnost osobního vyjádření.⁹⁷

1.3.3 Abstraktní expresionismus

Abstraktní expresionismus, někdy nazývaný také expresivní abstrakce, představoval v 50. a 60. letech 20. století významný umělecký proud v abstraktním malířství, který zdůrazňoval spontánní a emotivní projev výtvarného umělce. Tento směr klade důraz na bezprostřední vyjádření emocí prostřednictvím rytmu, dynamiky, harmonie, barev a jedinečného rukopisu malíře. Ve Francii byl označován jako tašismus nebo art informel, zatímco v USA se pro něj používal termín „akční malba“ (action painting).⁹⁸ Tyto umělecké směry se charakterizovaly důrazem na stopu štětce a práci s barvou, aniž by se zabývaly vedlejšími motivy či konkrétními účely.⁹⁹ Původně bylo označení „abstraktní expresionismus“ používáno pro některé aspekty expresionismu jako uměleckého směru, zejména pro ranou tvorbu W. Kandinského v letech 1910–1914.¹⁰⁰

U vzniku tohoto směru stál Alfred Barr, který zmíněný nefigurativní směr nazval abstraktním expresionismem už v roce 1929. Obecně se název začal používat

---

⁹⁵ [Srov.] *Defining the Lyrical Abstraction*. Online.

Dostupné z: <https://www.ideelart.com/magazine/lyrical-abstraction> [cit. 4. 6. 2024]

⁹⁶ Willem de Kooning (1904–1997) byl nizozemsko-americký malíř a sochař a jeden z představitelů abstraktního expresionismu. [Srov.] *Willem de Kooning*. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Willem_de_Kooning [cit. 17. 6. 2024]

⁹⁷ [Srov.] *Lyrical abstraction*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Lyrical_abstraction [cit. 4. 6. 2024]

⁹⁸ [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 8.

⁹⁹ [Srov.] GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Praha: Odeon, 1992, s. 490

¹⁰⁰ [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 8.

až v 50. letech 20. století a v roce 1951 se uskutečnila první výstava v Muzeu moderního umění v New Yorku.¹⁰¹

Studie o abstraktním expresionismu často začínají kritikou samotného označení, podobně jako to dělali i umělci té doby. I když se termín začal používat až kolem roku 1952 a je celkem výstižný, problém spočívá v tom, že sjednocuje různé styly a osobnosti do jedné kategorie. To vede k homogenizaci různorodých umělců, z nichž každý usiloval o jedinečnost. Paradoxně však právě toto odmítnutí termínu zdůrazňuje jejich společné rysy: snahu o vytvoření autografického gesta a jedinečné stopy barvy, která by přímo na plátně vyjádřila jejich osobní pocity a emoce bez potřeby jakéhokoli figurativního zprostředkování.¹⁰²

Abstraktní expresionismus zahrnoval široké spektrum uměleckých názorů a inspirací vycházejících z různých zdrojů, jako jsou expresionismus, kaligrafie a další. Tento směr také čerpá ze smyslových zážitků reálného světa, spojuje spontánnost a emocionalitu v malbě. Mezi předchůdce abstraktního expresionismu je řazen H. Hartung¹⁰³ z počátku 40. let 20. století. V užším významu označuje abstraktní expresionismus skupinu umělců spojených s „newyorskou akční malbou“, mezi něž patří J. Pollock, M. Rothko, R. Motherwell, A. Gorky, H. Hofmann¹⁰⁴, C. Still¹⁰⁵ a další, jejichž tvorba vychází z psychického automatismu. Některá díla abstraktního expresionismu, zejména ta z 50. let před komercializací, vyjadřovala protest proti válečným konfliktům, jako v Koreji, ve Vietnamu a v Alžírsku, a také existenciální úzkost z možného zničení světa atomovými zbraněmi, což evokovalo pocity podobné těm, jež prožívala expresionistická generace v letech 1910–1925.¹⁰⁶

V knize *Reframing Abstract Expressionism* autorka Michaela Leja poznamenala, že abstraktní expresionismus byl od svých počátků vnímán jako mužská doména, jež podporovala maskulinitu, drsnost a agresivní postoje, které rovněž souvisejí s druhou světovou válkou. Také tvrdila, že se tento americký styl chtěl odlišit od evropské kultury jak politicky, tak kulturně, jelikož byla tehdy vnímána jako méněcenná. Tuto myšlenku rozvíjí v knize *Abstract Expressionism: Other Politics*, kde Ann Gibson argumentovala, že hluboce

---

¹⁰¹ [Srov.] PIJOAN, José. *Dějiny umění 10*. Praha: Nakladatelství Odeon, 1984. s. 125.

¹⁰² FOSTER Hal, KRAUSOVÁ Rosalinda. *Umění po roce 1900*. Praha: Slovart, 2007. s. 348.

¹⁰³ Hans Hartung (1904–1989) byl německý abstraktní malíř, grafik a představitel informelu a tašismu. *Hans Hartung*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hans_Hartung [cit. 20. 6. 2024]

¹⁰⁴ Hans Hofmann (1880–1966) byl německý malíř, který hrál klíčovou roli ve vývoji abstraktního expresionismu, učila se u něj Lee Krasner. [Srov.] *Hans Hofmann*. Online. Dostupné z: <http://www.hanshofmann.org/about> [cit. 20. 6. 2024]

¹⁰⁵ Clyfford Still (1904–1980) byl americký malíř, představitel abstraktního expresionismu. *Clyfford Still*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Clyfford_Still [cit. 20. 6. 2024]

¹⁰⁶ [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 8.

zakořeněná genderově¹⁰⁷ podmíněná mocenská kultura znemožňovala produkovat umění těm, kteří neodpovídali bílému mužskému normativu, jelikož by je stejně nepovažovala za cokoli významného.¹⁰⁸

1.3.4 Akční malba

Akční malba, známá v angličtině jako action painting, je jedním z proudů abstraktního expresionismu, který se rozvíjel především v USA. Tento styl odpovídá evropským pojmům jako tašismus, informel nebo gestická malba. Termín akční malba poprvé použil americký spisovatel H. Rosenberg v roce 1952. Tento druh malby zahrnuje nejen tradiční použití štětce, ale také techniky jako dripping, tedy kapání, lití a rozstříkávání barvy, což obrazu dodává celistvost a jednotný vzhled.¹⁰⁹

Z knihy *Výtvarné umění: výkladový slovník (malířství, sochařství, grafika)* od Jana Baleky si autorka dovoluje citovat: „Akční malba je považována za záznam malířova niterného stavu v okamžiku malby, která je výrazová, neilustrativní, ale vznikající přes spontánnost záměrně a poměrně kontrolovaně z určité malířovy představy. Postup zdůrazňuje gestičnost malby, tj. malířskou akci rukopisnou, práci barvou, a tím tvůrčí bezprostřednost tvorby.“¹¹⁰

---

¹⁰⁷ Gender neboli sociální pohlaví, tento pojem označuje kulturní charakteristiky a modely přiřazované mužskému nebo ženskému biologickému pohlaví a odkazuje na sociální rozdíly mezi muži a ženami. *Gender: Základní pojmy – ČSÚ*. Online. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/gender/gender_pojmy [cit. 10. 3. 2024]

¹⁰⁸ [Srov.] LANGA, Helen, & WISOTZKI, Paula. *American Women Artists, 1935– 1970: Gender, culture and politics*. Routledge, 2018. s. 26.

¹⁰⁹ [Srov.] BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 14.

¹¹⁰ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997, s. 14.

2 Vybrané malířky

V této kapitole je prostor věnován konkrétním malířkám, které hrají klíčovou roli při pochopení ženského uměleckého projevu v kontextu moderního a postmoderního umění. Mezi vybrané malířky patří Lee Krasner, Joan Mitchell a Georgia O'Keeffe, jejichž životy a tvorbu podrobněji zkoumají následující podkapitoly. Fotografie vybraných umělkyně lze najít v Příloze I., viz Obr. 2 až 4.

Zmíněné umělkyně reprezentují různé generace a období tvorby. Lee Krasner, aktivní v polovině 20. století, je klíčovou postavou abstraktního expresionismu, zatímco Joan Mitchell, působící od 50. do 80. let, proslula svou gestickou abstrakcí a emocionální intenzitou. Georgia O'Keeffe je z vybraných umělkyně nejstarší, čemuž odpovídá její dílo, které se vyznačuje výrazným stylem odrážejícím její dlouhou kariéru.

Kritici a historikové umění dlouho tvrdili, že první generace abstraktního expresionismu, kromě Lee Krasner, byla téměř výhradně mužská. Během druhé světové války se postavení žen výrazně měnilo. V průběhu války byly ženy masivně zapojovány do pracovního trhu, ale po skončení války čelily zcela novým kulturním normám, aby uvolnily místo vracejícím se vojákům. Umělkyně začaly v 50. letech vstupovat do uměleckého hnutí abstraktního expresionismu, ale jejich příspěvky byly často vnímány jinak než práce mužů. Druhá generace, zahrnující Joan Mitchell nebo také například Helen Frankenthaler¹¹¹, se z tohoto úhlu pohledu nedokázala dostatečně ponořit do hlubin nevědomí jako první generace a její umění bylo vnímáno spíše jako spojené s vnější realitou než s vnitřními prožitky.¹¹²

Georgia O'Keeffe je jednou z nejméně výraznějších postav amerického moderního umění 20. století. Její kariéra jako umělkyně trvala přes půl století. Od období raných dnů amerického modernismu, prosadila se již ve 20. letech, po abstraktní tendence 50. a 60. let. Její obrazy, plné expresivní síly barev, získaly uznání i za hranicemi a oslovily publikum až na druhé straně Atlantiku. Témata, jimž se věnovala, zejména její zvětšené květiny a krajiny v Novém Mexiku, odrážejí její intimní vztah s přírodou.¹¹³

Vybrané umělkyně společně ilustrují různorodost a dynamiku ženské tvorby v různých uměleckých směrech.

¹¹¹ Helen Frankenthaler (1928–2011) byla americká malířka, představitelka abstraktního expresionismu, sehrála důležitou roli při přechodu z abstraktního expresionismu k malbě barevných ploch. [Srov.] *Helen Frankenthaler*. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Helen_Frankenthaler [cit. 20. 6. 2024]

¹¹² [Srov.] SANDLER, Irving. *Women of Abstract Expressionism*. Yale University Press, 2016, s. 58–59.

¹¹³ [Srov.] *Georgia O'Keeffe*. Online. Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/entity/georgia-okeeffe/m01t807?hl=cs> [cit. 16. 6. 2024]

2.1 Život a dílo Lee Krasner

Tato kapitola přibližuje život a dílo Lee Krasner (1908–1984) a postupně rozebírá její uměleckou tvorbu a techniky, které ve svých dílech používala.

Lena Krassner, která si v dospívání změnila jméno na Lee Krasner, se narodila 27. října 1908 v Brooklynu v New Yorku do rodiny židovských přistěhovalců z Oděsy v Rusku (území dnešní Ukrajiny). Ve věku třinácti let se rozhodla stát umělkyní¹¹⁴. Zájem o umění ji později zavedl na washingtonskou Irvingovu střední školu, tehdy jedinou veřejnou školu ve městě, která umožňovala ženám studovat umění. V roce 1928 pokračovala ve svém uměleckém vzdělávání na Národní akademii designu a připojila se ke Svazu studentů výtvarného umění (Art Students League). V období ekonomické krize našla pracovní příležitosti prostřednictvím agentury Works Progress Administration, jež byla součástí Federálního programu výtvarného umění.¹¹⁵ Tento program nejenže poskytoval živobytí tisícům umělců po celých Spojených státech amerických, včetně Krasner a umožnil jim pracovat na svém umění, ale také jim dal svobodu experimentovat s novými technikami, což vedlo k vzestupu abstraktního expresionismu po druhé světové válce.¹¹⁶

V době fungování galerie Peggy Guggenheim *Art of This Century* (1942–1947) se měla již zmíněné výstavy *The Women* zúčastnit spolu s celou řadou dalších umělkyní i Lee Krasner. Její malba nestihla být včas připravena pro zařazení do výstavy, ale byla zahrnuta do původního výběru poroty.¹¹⁷

Lee Krasner obdivovala díla Jacksona Pollocka a jeho tvorba na ni udělala silný dojem, což ji přimělo navštívit jeho byt v roce 1942, aby se s ním seznámila. Krasner pevně věřila v Pollockův geniální talent a tato víra ji nikdy neopustila. I když byla obeznámena s jeho problémy s alkoholem, nebyla si plně vědoma, jak destruktivní a násilné jeho chování může být. Krasner se snažila Pollockovi poskytnout péči a prostor, který potřeboval pro svou tvorbu. Pollock na oplátku podporoval její umělecké úsilí a její ambice nebyly jeho požadavky nijak potlačeny.¹¹⁸ Fotografie tohoto uměleckého páru lze najít v Příloze I., viz Obr. 5.

---

¹¹⁴ [Srov.] *Lee Krasner*. Online. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Lee-Krasner> [cit. 16. 6. 2024]

¹¹⁵ [Srov.] HODGE, Susie. *Stručný příběh žen v umění: kapesní průvodce klíčovými hnutími, díly, průlomovými okamžiky a tématy*. Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021, s. 116.

¹¹⁶ [Srov.] *Pollock-Krasner Legacy*. Online. Dostupné z: <https://pkf.org/about/#legacy> [cit. 16. 6. 2024]

¹¹⁷ [Srov.] LANGA, Helen, & WISOTZKI, Paula. *American Women Artists, 1935–1970: Gender, culture and politics*. Routledge, 2018. s. 33.

¹¹⁸ [Srov.] *Reframing Lee Krasner, the artist formerly known as Mrs Pollock*. Online. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2019/may/12/lee-krasner-artist-formerly-known-as-mrs-jackson-pollock-barbican-exhibition> [cit. 18. 6. 2024]

Po svatbě s Jacksonem Pollockem v roce 1945 se Krasner přestěhovala do Springs na Long Islandu, kde si z jedné z ložnic zřídila ateliér.¹¹⁹ V tomto prostředí, obklopená přírodou s výhledem na solné bažiny potoka Accabonac Creek, začala objevovat nové inspirace¹²⁰, a tak vznikla její série *Little images*¹²¹, která obsahuje 31 děl, jež oslavují malbu jako základní prostředek komunikace.¹²²

Až na konci své kariéry začala Lee Krasner získávat mezinárodní uznání. Období pozdních 60. a 70. let bylo pro ni klíčové, protože ženské hnutí vyneslo do popředí významné kulturní osobnosti, mezi něž patřila i Krasner. V roce 1984 uspořádal Houston Museum of Fine Arts v Texasu velkou retrospektivní výstavu, která putovala celými Spojenými státy americkými a vyvrcholila v *Museum of Modern Art* (MoMA) v New Yorku.¹²³

Krasner zemřela 19. června 1984 pouhých šest měsíců předtím, než *Museum of Modern Art* v New Yorku uspořádalo retrospektivní výstavu jejího díla. Tehdy se Krasner stala jednou z mála ženských umělkyně, jež měly tu čest mít retrospektivní výstavu v této prestižní instituci.¹²⁴

Lee Krasner si vždy uvědomovala, jaké osobní a profesní výhody jí a Pollockovi poskytl program WPA, a vnímala nedostatek podobných příležitostí v současném uměleckém světě. Při plánování svého odkazu chtěla vytvořit charitativní organizaci, která by pomáhala profesionálním umělcům odlehčit od finanční zátěže, aby se mohli plně soustředit na svou tvorbu.¹²⁵

---

¹¹⁹ [Srov.] HODGE, Susie. *Stručný příběh žen v umění: kapesní průvodce klíčovými hnutími, díly, průlomovými okamžiky a tématy*. Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021, s. 116.

¹²⁰ [Srov.] *Little Images*. Online. Dostupné z: <https://www.guggenheim-bilbao.eus/en/exhibition/little-images> [cit. 16. 6. 2024]

¹²¹ V překladu *Malé obrazy*.

¹²² [Srov.] HODGE, Susie. *Stručný příběh žen v umění: kapesní průvodce klíčovými hnutími, díly, průlomovými okamžiky a tématy*. Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021, s. 116.

¹²³ [Srov.] *Who Was Lee Krasner*. Online. Dostupné z: <https://www.thecollector.com/who-was-lee-krasner/> [cit. 16. 6. 2024]

¹²⁴ [Srov.] *Lee Krasner*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Lee_Krasner [cit. 19. 6. 2024]

¹²⁵ [Srov.] *Pollock-Krasner Legacy*. Online. Dostupné z: <https://pkf.org/about/> [cit. 16. 6. 2024]

2.1.1 Umělecké motivy a techniky Lee Krasner

Krasner pevně věřila, že její život a tvorba jsou nerozlučně spjaty. Zdůrazňovala, jak důležité je, aby umění oslovovalo lidi na hluboké, vnitřní úrovni.¹²⁶ Proto se často stávalo, že její vlastní život a zažívané obtíže sloužily jako zdroj inspirace pro její tvorbu.

Jedním z děl již zmíněné série *Little Images* je i obraz *Composition*¹²⁷ z roku 1949 (viz Příloha I., Obr. 6), který byl zpracován velmi pečlivě a odhaluje její jedinečné představy o komunikaci. Krasner pracovala s plátnem položeným naplocho na stole, místo aby jej upevnila na stojan. Hustou barvu nanášela opakovaně a rytmicky pomocí tyček a malířské špachtle, barvu vymačkávala přímo z tub nebo kapala z plechovek.¹²⁸ Zde je patrná inspirace jejím manželem Jacksonem Pollockem a jeho drip obrazy, při jejichž malbě svého muže pečlivě pozorovala (viz Příloha I., Obr. 7).

Plátno pokrývala mřížka hnědých, zelených, žlutých a červených geometrických tvarů, které byly překryty bílými liniemi připomínajícími starověké hieroglyfy. Krasner se jako dítě učila hebrejštinu, ale během práce na tomto obraze už tento jazyk nedokázala použít slovně ani písemně. Symboly a značky v jejích obrazech byly záměrně podobné druhům komunikace, i když neměly konkrétní význam. Její inspirace díly Mondriana se odrážela v náročnosti, preciznosti, i v inovativní malířské technice, která se odlišovala od Pollockovy abstraktní expresionistické tvorby. Bílé linie mohly také symbolizovat mysticismus a kabalou¹²⁹. Krasner také intuitivně malovala zprava doleva, což odkazovalo na její vztah k hebrejskému písmu.¹³⁰ Dalšími obrazy z téže série jsou například *White Squares*¹³¹ z roku 1948 (viz Příloha I., Obr. 8) a *Untitled*¹³² z roku 1949 (viz Příloha I., Obr. 9).

Po smrti svého manžela Jacksona Pollocka v roce 1956 začala ve své tvorbě vyjadřovat explozivní pocity, smutek a ztrátu. Tehdy vytvořila sérii maleb *Night Journeys*¹³³, kterou malovala mezi lety 1959 a 1963 v noci v ateliéru na jejich venkovském pozemku ve Springs na Long Islandu. Později se objevil i název

---

¹²⁶ [Srov.] Lee Krasner, *Night Creatures*. Online.

Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/486683> [cit. 17. 6. 2024]

¹²⁷ V překladu *Kompozice*.

¹²⁸ [Srov.] HODGE, Susie. *Stručný příběh žen v umění: kapesní průvodce klíčovými hnutími, díly, průlomovými okamžiky a tématy*. Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021, s. 116.

¹²⁹ Kabala je druh židovské mystiky. *Kabala*. Online. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kabala> [cit. 18. 6. 2024]

¹³⁰ [Srov.] Tamtéž, s. 116.

¹³¹ V překladu *Bílé čtverce*.

¹³² V překladu *Bez názvu*.

¹³³ V překladu *Noční cesty*.

Night Creatures.¹³⁴ ¹³⁵ Tato série je silně komponována z abstraktních forem vytvořených živými tahy štětce a omezených na paletu převážně hnědé, krémové a bílé barvy.¹³⁶ V tomto období trpěla nespavostí a své noční malování považovala za odraz vnitřní naléhavosti a potřeby.¹³⁷ Série je pokládána za jednu z nejvýraznějších psychoanalytických prací Lee Krasner.¹³⁸ Ukázkou z ní je stejnojmenný obraz *Night Creatures* (viz Příloha I., Obr. 10).

V 60. a 70. letech Krasner dále zkoumala barevnost a elegantní, rytmické tvary ve svých obrazech a kolážích. Rozvíjela svou vášeň pro velkoformátovou abstrakci, ale zároveň se vracela k tvrdým figurativním prvkům.¹³⁹ V roce 1969 vznikla fotografie (viz Příloha I., Obr. 11), kdy Krasner malovala monumentální obraz *Portrait in Green* (viz Příloha I., Obr. 12).

Během prvních 25 let po Pollockově smrti byla reputace Lee Krasner často přehlížena ve prospěch jeho slávy, což mělo svůj původ i v jejím neúnavném prosazování jeho díla. Tato percepce se změnila v roce 1981, kdy výstava *Krasner/Pollock: Pracovní vztah* v New Yorku ukázala, že nejenže byla jeho uměleckou partnerkou a podporovatelkou, ale sama se stala významnou umělkyní. Velká retrospektiva jejího díla, uspořádaná v roce 1983 v Muzeu výtvarných umění v Houstonu a v Muzeu moderního umění v New Yorku, dále upevnila její reputaci. Její práce dnes najdeme ve sbírkách předních světových muzeí.¹⁴⁰

---

¹³⁴ V překladu *Noční bytosti*.

¹³⁵ [Srov.] Lee Krasner, *Night Creatures*. Online.

Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/486683> [cit. 17. 6. 2024]

¹³⁶ [Srov.] Lee Krasner. Online. Dostupné z: <https://www.kasmingallery.com/artists/3-lee-krasner/works/> [cit. 17. 6. 2024]

¹³⁷ [Srov.] Lee Krasner, *Night Creatures*. Online.

Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/486683> [cit. 17. 6. 2024]

¹³⁸ [Srov.] Lee Krasner. Online. Dostupné z: <https://www.kasmingallery.com/artists/3-lee-krasner/works/> [cit. 17. 6. 2024]

¹³⁹ [Srov.] Lee Krasner. Online. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Lee-Krasner> [cit. 17. 6. 2024]

¹⁴⁰ [Srov.] Tamtéž.

2.2 Život a dílo Joan Mitchell

Tato kapitola uvede další významnou malířku Joan Mitchell. Popíše její život, tvorbu a to, co jí bylo inspirací k osobitému stylu a z čeho čerpala. Následně vysvětlí, jaký odkaz zanechala pro další generace umělkyně a umělců.

Umělkyně Joan Mitchell (1925–1992) se proslavila jako abstraktní malířka během své více než čtyřicetileté kariéry. Pracovala různými technikami, včetně oleje na plátně, pastelu a litografie, a je obecně uznávána jako jedna z nejvýznamnějších umělkyně poválečné éry.¹⁴¹

Joan Mitchell se narodila 12. února 1925 v Chicagu. Její otec byl doktor a matka se věnovala psaní poezie; oba sdíleli zálibu v umění. K němu se Mitchell dostala již v době studií, kdy již v deseti letech vytvořila své první akvarely. Během studia na střední škole se jí dostalo velké podpory od učitelky výtvarné výchovy, a tak její studijní cesta pokračovala na Smith College. Po několika letech začala navštěvovat *School of the Art Institute* v Chicagu, kde získala akademické vzdělání především v oblasti figurální tvorby. Po absolvování této školy v roce 1947 jí bylo uděleno cestovní stipendium, které jí umožnilo strávit rok ve Francii, během něhož se její malířský styl postupně přibližoval čím dál více abstrakci. V roce 1949 po návratu do Spojených států amerických poprvé navštívila New York, kde se nakonec usadila. Tehdy se zaměřila na krajinomalbu a rozvíjela svou schopnost svobodného zpracovávání barev.¹⁴²

Stala se aktivní členkou umělecké komunity známé jako *Newyorská škola*. Její práce byla prezentována na slavné výstavě *9th Street Show* v roce 1951 a brzy poté získala uznání jako jedna z předních postav mezi mladými abstraktně expresionistickými umělci. V roce 1955 začala Mitchell trávit čas jak v New Yorku, tak ve Francii, a nakonec se v roce 1959 trvale usadila v Paříži.¹⁴³ V tomtéž roce vytvořila řadu děl, která téměř nepojmenovávala. Příkladem jsou artefakty v Příloze I., Obr. 13 a 14. V těchto obrazech se výrazně projevují gestické tahy štětcem, typické pro Mitchell.

V New Yorku a v Paříži pravidelně prezentovala svá díla, což jí přineslo mnoho úspěchů. Získala uznání jak v kruzích kritiků, tak na poli komerce. Významné

---

¹⁴¹ [Srov.] *Joan Mitchell: Biography*. Online. Dostupné z: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/biography> [cit. 3. 6.2024]

¹⁴² [Srov.] TUCKER, Marcia. *Joan Mitchell*. New York: Whitney Museum of American Art, 1974, s. 6.

¹⁴³ [Srov.] Tamtéž, s. 6.

institute jako *Whitney Museum of American Art*, *Art Institute of Chicago* a *The Museum of Modern Art* začaly sbírat její díla již v 50. letech.¹⁴⁴

Na konci 60. let změnila Mitchell svůj pracovní přístup – začala se střídavě od svých maleb vzdalovat a poté se k nim vracet, a to v různě dlouhých intervalech. Pracovala také na několika plátnech současně, která občas srovnávala vedle sebe. Její velkoformátová díla, jež takto vznikla, nabízela divákům multisenzorický zážitek z krajin a pohlcovala je záplavou barev. To lze vidět například v *My Landscape II*¹⁴⁵ z roku 1967 (viz Příloha I., Obr. 15) a dalších rozměrných vícepanelových malbách.¹⁴⁶

V roce 1974, v době vrcholu její kariéry, proběhla výstava retrospektivního charakteru ve Whitney Museum. O osm let později, v roce 1982, se stala první americkou umělkyní, která měla samostatnou výstavu v *Musee d'art moderne de la Ville de Paris*. V roce 1988 retrospektivní výstava *The Paintings of Joan Mitchell: Thirty-six Years of Natural Expressionism* obletěla Spojené státy, prezentující její práci v renomovaných galeriích napříč zemí.¹⁴⁷

Během svého života byla Mitchell silně ovlivněna svým sociálním okruhem. Až do své smrti 30. října v roce 1992 hostila ve svém domě různé umělce a spisovatele. Tato pohostinnost se odráží v jejím odkazu, který je připomínán prostřednictvím nadace *Joan Mitchell Foundation*¹⁴⁸, jež vznikla rok po její smrti v roce 1993. Nadace se věnuje také propagaci a ochraně odkazu, který zahrnuje její významná umělecká díla, osobní dokumenty (včetně dopisů a fotografií) a další archivní materiály vztahující se k jejímu životu a tvorbě.¹⁴⁹ Mitchell byla oceněna mnoha čestnými doktoráty a prestižními cenami, včetně Le Grand Prix des Arts města Paříže.¹⁵⁰ Díla Joan Mitchell byla během jejího života i po její smrti vystavována v renomovaných galeriích a na četných samostatných výstavách.

---

¹⁴⁴ [Srov.] *Joan Mitchell, Biography*. Online. Dostupné z: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/biography> [cit. 3. 6. 2024]

¹⁴⁵ V překladu *Moje krajina*.

¹⁴⁶ [Srov.] *Joan Mitchell*. Online. Dostupné z: <https://americanart.si.edu/artist/joan-mitchell-3360> [cit. 3. 6. 2024]

¹⁴⁷ [Srov.] *Joan Mitchell, Biography*. Online. Dostupné z: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/biography> [3. 6. 2024]

¹⁴⁸ [Srov.] *Joan Mitchell*. Online. Dostupné z: <https://americanart.si.edu/artist/joan-mitchell-3360> [cit. 3. 6. 2024]

¹⁴⁹ [Srov.] *Joan Mitchell Biography*. Online. Dostupné z: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/biography> [cit. 3. 6. 2024]

¹⁵⁰ [Srov.] *Joan Mitchell Timeline*. Online. Dostupné z: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/timeline> [cit. 18. 6. 2024]

2.2.1 Inspirace a motivy v malbě Joan Mitchell

Joan Mitchell se ve své kariéře nechala ovlivnit různými prvky – voda, stromy, psi, poezie a hudba, které propojovala s vlastní tvorbou. Poznamenala, že při malování čerpá ze své paměti, přičemž krajiny a pocity transformuje do svého unikátního uměleckého projevu. Její precizní pozorování přírody a cit pro formu, prostor a barvu se promítají v každém díle.¹⁵¹

Jejími ranými uměleckými vzory byli Paul Cézanne¹⁵², Vincent van Gogh¹⁵³, Wassily Kandinsky a Henri Matisse¹⁵⁴, jejichž díla si pečlivě prohlížela v *Art Institute*. Po přestěhování do New Yorku ji oslovily práce Maxima Gorkého¹⁵⁵ a Willema de Kooninga, které si mohla důkladně prostudovat ve Whitney muzeu. Silným impulzem bylo setkání s Orozcem¹⁵⁶ během pobytu v Mexiku. Díky němu se její zájem obrátil k Matissovi, jehož Orozco považoval za největšího umělce všech dob.¹⁵⁷

V 50. letech byl impresionismus snadno a rychle znovu uznán jako jeden z předchůdců moderního umění. Podle Elaine de Kooning američtí impresionisté opustili tradiční náměty, které zajímaly umělce 19. století, a místo toho se snažili prostřednictvím optických prostředků vyjádřit osobně vnímané „duchovní stavy“. V této době byla barva chápána jako metonymický ekvivalent přírody, což je klíčové pro pochopení tvorby Joan Mitchell. Její díla jsou složena z abstraktních fragmentů, které odkazují na krajiny, a představují přírodu abstraktním způsobem.¹⁵⁸

---

¹⁵¹[Srov.] *Joan Mitchell Biography*. Online. Dostupné z: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/biography> [cit. 3. 6. 2024]

¹⁵² Paul Cézanne (1839–1906) byl francouzský malíř, který spojil impresionismus s kubismem a stal se tak předobrazem pro moderní umění 20. století. [Srov.] *Paul Cézanne*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Cézanne [cit. 17. 6. 2024]

¹⁵³ Vincent van Gogh (1853–1890) byl nizozemský malíř a kreslíř a je jednou z největších a nejznámějších osobností světového umění. [Srov.] *Vincent van Gogh*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vincent_van_Gogh [cit. 17. 6. 2024]

¹⁵⁴ Henri Matisse (1869–1954) byl francouzský malíř, sochař a grafik, proslulý pro svou práci s barvou, který spadá pod umělecký směr fauvismus. [Srov.] *Henri Matisse*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Henri_Matisse [cit. 17. 6. 2024]

¹⁵⁵ Maxim Gorky (1868–1936) byl ruský spisovatel, dramatik, básník, revolucionář a jeden z průkopníků socialistického realismu. [Srov.] *Maxim Gorkij*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Maxim_Gorkij [cit. 17. 6. 2024]

¹⁵⁶ José Clemente Orozco (1883–1949) byl mexický malíř, karikaturista a jeden z představitelů tzv. muralismu, což byl latinskoamerický avantgardní směr. [Srov.] *José Clemente Orozco*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/José_Clemente_Orozco [cit. 17. 6. 2024]

¹⁵⁷ [Srov.] TUCKER, Marcia. *Joan Mitchell*. New York: Whitney Museum of American Art, 1974, s. 6–7.

¹⁵⁸ [Srov.] SANDLER, Irving. *Women of Abstract Expressionism*. Yale University Press, 2016, s. 62–63.

Joan Mitchell sama uvedla: „*Maluji z vnitřních krajin, které si v sobě nosím – a z pocitů, které s nimi mám spojené... Určitě bych nikdy nemohla jen zrcadlit přírodu. Chci spíš malovat to, co ve mně zanechává.*“¹⁵⁹

*(„I paint from remembered landscapes that I carry with me—and remembered feelings of them... I could certainly never mirror nature. I would like more to paint what it leaves me with.“)*¹⁶⁰

Mitchell často reflektovala různá prostředí, což se odráželo v jejích malbách inspirovaných životními cykly a panoramatickými výhledy. Přestože se na první pohled může zdát, že její městské krajiny odporují její lásce k přírodnímu světu, sama Mitchell neviděla jasnou hranici mezi městským a přírodním prostředím.¹⁶¹

Když se v roce 1968 přestěhovala do Vétheuilu, malého města severozápadně od Paříže, pokračovala ve své tvorbě krajin.¹⁶² Tamní prostředí ji inspirovalo a promítlo se do jejích děl, jako například v *Sunflower III*¹⁶³ z roku 1969 (viz Příloha I., Obr. 16), která odrážejí životní cykly a široké pohledy na bujnou, divoce krásnou zelenou zahradu.¹⁶⁴ Je zde patrné obnovené zaměření na přírodu, s důrazem na bloky živých barev prezentovaných ve vícepanelových malbách.¹⁶⁵

Ve svých posledních letech, navzdory tomu, že se musela vyrovnávat s terminální diagnózou a nedávnými úmrtími blízkých, vytvořila některá ze svých emocionálně nejsilnějších děl. Výrazné emocionální angažování a použití živých barev a gestických tahů byly klíčové v její pozdní tvorbě, jako například v triptychu *Bracket* z roku 1989 (viz Příloha I., Obr. 17).¹⁶⁶

---

¹⁵⁹ Autorčin překlad citátu Joan Mitchell.

¹⁶⁰ Výrok Joan Mitchell v původním jazyce. *Joan Mitchell*. Online.

Dostupné z: <https://americanart.si.edu/artist/joan-mitchell-3360> [cit. 17. 6. 2024]

¹⁶¹ [Srov.] *Joan Mitchell*. Online. Dostupné z: <https://www.theartstory.org/artist/mitchell-joan/> [cit. 4. 6. 2024]

¹⁶² [Srov.] TUCKER, Marcia. *Joan Mitchell*. New York: Whitney Museum of American Art, 1974, s. 6.

¹⁶³ V překladu *Slunečnice*.

¹⁶⁴ [Srov.] *Joan Mitchell*. Online. Dostupné z: <https://americanart.si.edu/artist/joan-mitchell-3360> [cit. 3. 6. 2024]

¹⁶⁵ [Srov.] Joan Mitchell. Online. Dostupné z: <https://www.theartstory.org/artist/mitchell-joan/> [cit. 4. 6. 2024]

¹⁶⁶ [Srov.] Tamtéž.

2.3 Život a umělecký vývoj Georgie O'Keeffe

„Abstrakce je pro mě často nejpřesnější formou neuchopitelného, co mohu vyjádřit jen pomocí malby... Zjistila jsem, že mohu pomocí barev a tvarů vyjádřit věci, které bych jiným způsobem sdělit nedokázala – věci, pro které jsem neměla slova.“¹⁶⁷

„The abstraction is often the most definite form for the intangible in myself that I can only clarify in paint... I found I could say things with color and shapes that I couldn't say any other way – things I had no words for.“¹⁶⁸

Georgia O'Keeffe

Tato kapitola je věnována Georgii O'Keeffe (1887–1986). V první řadě nastiňuje její život, jak se dostala k umění, jakými studii si prošla a také zmiňuje její vztah s Alfredem Stieglitzem a jeho vliv na tvorbu O'Keeffe. Následně v obrysech analyzuje klíčová období v kontextu doby.

Georgia O'Keeffe se narodila 15. listopadu 1887 jako druhé ze sedmi dětí Idy Tutto O'Keeffe a Francise Calyxta O'Keeffa. Vyrůstala na rozlehlých pláních amerického středozápadu na venkově poblíž města Sun Prairie ve Wisconsinu. Prvních dvanáct let svého života strávila na farmě rodičů. Život zde a rytmus péče o zemědělství na ní zanechaly silný a trvalý dojem, který se později promítl do celé její tvorby. Pro vyvážení izolace venkovského života, zejména během dlouhých zimních měsíců, si děti O'Keeffových našly rozptýlení v hudbě a dobrodružných příbězích z Divokého západu. Georgia a její mladší sestry jezdily na lekce malování a kreslení do nedalekého města Sun Prairie. Ve skutečnosti už ve dvanácti letech měla Georgia jasno v tom, že se chce stát umělkyní.¹⁶⁹

Ve svých patnácti letech spolu s rodiči opustila Wisconsin a přestěhovala se do Williamsburgu ve státě Virginie. Zde začala navštěvovat soukromou internátní střední školu Chatham Episcopal Institute, kde často podnikala různé procházky po okolních kopcích a lesích jako únik od přísné rutiny a pravidel. Na této škole si všimli jejího talentu, konkrétně to byla učitelka výtvarné výchovy, která ji podpořila v jejím rozhodnutí věnovat se studiu malby. V roce 1905, když jí bylo sedmnáct let, odmaturovala a poté se rozhodla dát se na uměleckou dráhu. Vystudovala Umělecký institut v Chicagu,

¹⁶⁷ Autorčin překlad citátu Georgie O'Keeffe.

¹⁶⁸ *Georgia O'Keeffe: „Things I Had No Words For“*. Online.

Dostupné z: <https://newportartmuseum.org/exhibitions/okeeffe/> [cit. 15. 6. 2024]

¹⁶⁹ [Srov.] BENKE, Britta a Georgia O'KEEFFE. *Georgia O'Keeffe, 1887–1986: Flowers in the Desert*. Köln: Benedikt Taschen, c1995. s. 7.

kde se vzdělávala pod vedením Johna Vanderpoela¹⁷⁰, který byl proslulý tím, že kladl velký důraz na funkci linie jako fyzicky strukturovaného obrysu. Dal jí cenné lekce a naučila se anatomickému kreslení.¹⁷¹

Avšak do jejího života zasáhla nemoc – tyfus, který ji na několik měsíců upoutal na lůžko v rodinném domě ve Williamsburgu. Georgia se však z této nemoci vyléčila a mohla tak na podzim roku 1907 pokračovat ve studiu a v rozvíjení svých výtvarných dovedností. Dostala se v New Yorku do Art Student League, velmi slavné umělecké školy tehdejší doby, kde se naučila teorii tradiční malby a jejím technikám. Připojila se k třídě vedené Williamem Merrittem Chasem, který směřoval pozornost svých žáků především na textury a hmotnost barev. Povzbuzoval studenty, aby malovali jeden obraz denně a motivoval je tak k přikládání větší důležitosti samotnému pracovnímu procesu než konečnému výsledku.¹⁷²

Obě školy, které navštěvovala, byly konzervativní – zaměřovaly se především na historismus a evropské tradice, přičemž žáci studovali práce starých mistrů a jejich díla spíše kopírovali.

Georgie měla možnost navštívit v malé galerii výstavu fotografa Alfreda Stieglitze, jenž vystavoval revoluční moderní díla velkých umělců, jako byl například Henri Matisse nebo Paul Cézanne. Viděla také kresby Augusta Rodina a další pozdní tvorbu Matisseho, Braqua¹⁷³, Picassa i díla známých amerických umělců Johna Marina¹⁷⁴ a Marsdena Hartleyho¹⁷⁵. Tyto výstavy byly protipólem toho, co se doposud učila.¹⁷⁶ Tehdy, roku 1908, se potkala s Alfredem Stieglitzem poprvé.¹⁷⁷

Georgia O'Keeffe získala v roce 1908 ocenění za nejlepší zátiší od svého učitele Chase, ale byla znechucena akademickým přístupem, který podporoval imitaci jiných stylů. Kvůli těmto názorovým rozdílům a finančním problémům v rodině opustila studia a začala pracovat jako komerční umělkyně v Chicagu, kde navrhovala loga a reklamy. V roce 1912 se účastnila letního kurzu

---

¹⁷⁰ John Vanderpoel (1857–1911) byl holandsko-americký umělec, učitel a instruktor figurální kresby. [Srov.] *John Vanderpoel*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/John_Vanderpoel [cit. 28. 6. 2024]

¹⁷¹ [Srov.] Tamtéž, s. 7.

¹⁷² [Srov.] Tamtéž, s. 7–8.

¹⁷³ Georges Braque (1882–1963) byl francouzský malíř a sochař, spoluzakladatel kubismu. *Georges Braque*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Georges_Braque [cit. 20. 6. 2024]

¹⁷⁴ John Marin (1870–1953) byl americký malíř. *John Marin*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/John_Marin [cit. 20. 6. 2024]

¹⁷⁵ Marsden Hartley (1877–1943) byl americký malíř, básník a spisovatel. *Marsden Hartley*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Marsden_Hartley [cit. 20. 6. 2024]

¹⁷⁶ [Srov.] Tamtéž, s. 8.

¹⁷⁷ [Srov.] *Georgia O'Keeffe: moderní žena a malířka / z města do pouště*. Online. Dostupné z: <https://artrevue.cz/giorgia-okeeffe-moderni-zena-a-malirka-z-mesta-do-pouste/> [cit. 5. 6. 2024]

na Univerzitě ve Virginii, kde pod vedením Alona Bementa¹⁷⁸, propagátora teorií Arthura W. Dowa¹⁷⁹, objevila nový přístup k malbě. Dow prosazoval abstraktní styl inspirovaný orientálním uměním a secesí, zaměřený na jasné a zjednodušené formy k vyjádření podstaty věcí. O'Keeffe byla fascinována Dowovým důrazem na precizní a vyvážené uspořádání prvků kompozice. V roce 1913 se vrátila na Univerzitu ve Virginii jako Bementova asistentka a o rok později odešla do New Yorku, aby po dobu dvou semestrů studovala u Dowa.¹⁸⁰

Georgii velmi ovlivnilo přečtení knihy, tehdy nově přeložené do angličtiny, *Concerning the Spiritual in Art*¹⁸¹ od Wassilyho Kandinského z roku 1912. Tato kniha pojednává o tom, že barva a forma by neměly být vázány na vnější vzhled přírody, ale spíše na pocity a „vnitřní svět“ umělce. To zanechalo trvalou stopu na Georgiině přístupu k malbě. Ve stejné době se seznámila s pastely jejího současníka Arthura Dovea, který podobně jako ona objevoval možnosti a formy abstraktního vyjádření v malbě. Oba tedy přetvářeli unikátní osobní zážitky do abstraktní formy.¹⁸² Ve stejném období v roce 1914 sledovala nejnovější výstavy v galerii 291 a stala se členkou Národní ženské strany¹⁸³, nejradikálnější feministické organizace počátku 20. století ve Spojených státech amerických. Odmítala esencialistický názor, že ženy mají vrozené určité charakterové vlastnosti.¹⁸⁴

Od roku 1915 se O'Keeffe začala ubírat svou vlastní cestou a usadila se ve městě Columbia v Jižní Karolíně, kde přijala učitelskou pozici na místní Kolumbijské univerzitě.¹⁸⁵ Vytvořením série abstraktních kreseb uhlem si osvojila jedinečný styl, který jí umožňoval lépe vyjádřit moce a myšlenky pomocí abstrakce.¹⁸⁶

Autorka si dovoluje citovat, co k této sérii kreseb sama Georgia O'Keeffe uvedla:

„Řekla jsem si, mám v hlavě věci, které nejsou jako to, co mě kdokoliv naučil – tvary a myšlenky mně tak blízké – tak přirozené mému způsobu bytí a myšlení, že mě nenapadlo je zaznamenat. Rozhodla jsem se začít znovu – zbavit se toho,

¹⁷⁸ Alon Bement (1876–1954) byl americký umělec, správce umění a učitel. [Srov.] *Alon Bement*. Online. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Alon_Bement [cit. 27. 6. 2024]

¹⁷⁹ Arthur Wesley Dow (1857–1922) byl americký malíř, grafik, fotograf a vlivný pedagog umění. *Arthur Wesley Dow*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Arthur_Wesley_Dow [cit. 20. 6. 2024]

¹⁸⁰ [Srov.] BENKE, Britta a Georgia O'KEEFFE. *Georgia O'Keeffe, 1887–1986: Flowers in the Desert*. Köln: Benedikt Taschen, c1995, s. 10.

¹⁸¹ V překladu má kniha název *O duchovnosti v umění*.

¹⁸² [Srov.] Tamtéž, s. 10.

¹⁸³ [Srov.] Tamtéž, s. 93.

¹⁸⁴ [Srov.] *Georgia O'Keeffe*. Online. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-O'Keeffe> [cit. 9. 6. 2024]

¹⁸⁵ [Srov.] BENKE, Britta a Georgia O'KEEFFE. *Georgia O'Keeffe, 1887–1986: Flowers in the Desert*. Köln: Benedikt Taschen, c1995, s. 11.

¹⁸⁶ [Srov.] *About Georgia O'Keeffe*. Online. Dostupné z: <https://www.okeeffemuseum.org/about-georgia-okeeffe/> [cit. 7. 6. 2024]

čemu jsem se naučila – přijmout jako pravdivé své vlastní myšlení. [...] Byla jsem sama a mimořádně svobodná, pracuji do svého vlastního, neznámého – nemuset nikoho jiného uspokojovat než mě samotnou.“¹⁸⁷

(„I said to myself, I have things in my head that are not like what anyone has taught me – shapes and ideas so near to me – so natural to my way of being and thinking that it hasn't occurred to me to put them down. I decided to start a new – to strip away what I had been taught – to accept as true my own think-ing. [...] I was alone and singularly free, working into my own, unknown – no one to satisfy but myself“)¹⁸⁸

Tyto kresby, jež později pojmenovala *Specials*¹⁸⁹ (viz Příloha I., Obr. 18 a 19), poslala přítelkyni a bývalé spolužačce z Teachers College Anitě Pollitzer, která je bez jejího souhlasu následně představila Alfredu Stieglitzovi. Ten popsal svůj zážitek z kreseb jako nejčistší, nejlepší a nejsrdečnější díla, jež se dostala za dlouhou dobu do jeho umělecké galerie 291. Řada kreseb je takto pojmenovaná, aby byl zdůrazněn jejich zvláštní význam pro ni a její umění. V kresbách jsou jasné organické a geometrické tvary, některé z nich připomínají rostliny, jiné zase secesní dekorativní až ornamentální linie. Vyváženost světla a stínu odkazuje na teorie, jež obhajoval Dow. Další z Dowových teorií, kterou Georgia uplatnila v těchto kresbách, je ta, že hudba, výtvarné umění, architektura a poezie sdílejí stejný základní princip – rytmické opakování. Zmíněný princip v malbě či kresbě vytváří harmonický celkový dojem. Stieglitz v létě roku 1916 vystavil ve své galerii tuto sérii kreseb, aniž by o tom sama Georgia věděla. Interpretoval *Speciály* jako vyjádření ženské intuice.¹⁹⁰

Na podzim roku 1916 Georgia přijala místo učitelky v Canyonu v Texasu. O rok později, těsně před zbořením budovy, v níž se nacházela galerie 291, Stieglitz věnoval Georgii samostatnou výstavu. Právě na ní byly pořízeny Stieglitzovy fotografie zobrazující umělkyni Georgii O'Keeffe před jejími obrazy. Tehdy ji fotil poprvé, a to započalo dlouholetou vzájemnou spolupráci i jejich nejen pracovní vztah.¹⁹¹ Jedním z těchto snímků je již zmíněná fotografie umělkyně v Příloze I., Obr. 4.

V únoru 1918 musela O'Keeffe kvůli nemoci přerušit svou učitelskou kariéru a později se rozhodla odstoupit ze své pozice, aby přijala nabídku Stieglitze, který jí slíbil roční finanční podporu pro její tvorbu. V červnu se proto přestěhovala do New Yorku. I když byl Stieglitz ženatý a o téměř 24 let starší

¹⁸⁷ Autorčin překlad výroku Georgie O'Keeffe.

¹⁸⁸ BENKE, Britta a Georgia O'KEEFFE. *Georgia O'Keeffe, 1887-1986: Flowers in the Desert*. Köln: Benedikt Taschen, c1995, s. 11.

¹⁸⁹ V překladu *Speciály*.

¹⁹⁰ [Srov.] Tamtéž, s. 11–12.

¹⁹¹ [Srov.] Tamtéž, s. 11–14.

než O'Keeffe, zamilovali se do sebe a začali spolu žít. Čas trávili střídavě ve městě a na rodinném statku Stieglitzových u jezera George ve státě New York. V roce 1924, po Stieglitzově rozvodu, se vzali.¹⁹² U jezera George vznikla dobová fotografie Georgie a Alfreda, kterou lze najít v Příloze I., Obr. 20.

2.3.1 Vývoj motivů v uměleckém díle Goergie O'Keeffe

V polovině 20. let 20. století byla O'Keeffe uznávána jako jedna z nejdůležitějších a nejúspěšnějších amerických umělkyně. Proslavila se svými obrazy newyorských mrakodrapů (viz Příloha I., Obr. 21), ryze americkým symbolem modernity, a také inovativními zobrazeními květin.¹⁹³ Její velkoformátové malby květin, vykreslené s přesností a často zvětšené jako pod lupou, byly kritiky často považovány za důkaz její ženské povahy. Nicméně tyto malby obvykle zdůrazňovaly středy květin, které jsou androgynní, a tedy ne výhradně ženské. V 20. letech, když se O'Keeffe věnovala přírodním i lidsky vytvořeným formám, namalovala některé ze svých nejvýraznějších děl, jako například *The Black Iris*¹⁹⁴ z roku 1926 (viz Příloha I., Obr. 22)¹⁹⁵ nebo *White Flower No. 1*¹⁹⁶ (viz Příloha I., Obr. 23).

V létě roku 1929 podnikla O'Keeffe svou první z mnoha cest do severního Nového Mexika. Krajina a kultury původních amerických a hispánských obyvatel této oblasti ji inspirovaly k novému směru v jejím umění.¹⁹⁷ O'Keeffe se nakonec v Novém Mexiku roku 1934 trvale usadila a vytvářela sugestivní obrazy kostí vybělených sluncem, mraků a stolových hor.¹⁹⁸ V Novém Mexiku vytvořila sérii maleb, které jí umožnily pokračovat v jejím abstraktním stylu, jenž si vyvinula už na počátku 20. století. Svými obrazy přírodních a architektonických motivů zachytila část amerického Západu, dnes známou jako „O'Keeffe country”.¹⁹⁹ O'Keeffe začala sbírat zvířecí lebky a kosti, což byly motivy, k nimž se během své kariéry často vracela. Malba *Ram's Head White Hollyhock and Little Hills*²⁰⁰ z roku 1935 (viz Příloha I., Obr. 24) představila nový směr v jejím

¹⁹² [Srov.] *Georgia O'Keeffe*. Online. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-O'Keeffe> [cit. 9. 6. 2024]

¹⁹³ [Srov.] *About Georgia O'Keeffe*. Online. Dostupné z: <https://www.okeeffemuseum.org/about-georgia-okeeffe/> [cit. 9. 6. 2024]

¹⁹⁴ V překladu *Černý kosatec*.

¹⁹⁵ [Srov.] *Georgia O'Keeffe*. Online. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-O'Keeffe> [cit. 9. 6. 2024]

¹⁹⁶ V překladu *Bílá květina č. 1*.

¹⁹⁷ [Srov.] Tamtéž.

¹⁹⁸ [Srov.] *Georgia O'Keeffe*. Online. Dostupné z: <https://americanart.si.edu/artist/georgia-okeeffe-3597> [cit. 9. 6. 2024]

¹⁹⁹ [Srov.] *Georgia O'Keeffe, New Mexico*. Online.

Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-O'Keeffe/New-Mexico> [cit. 9. 6. 2024]

²⁰⁰ V překladu *Beraní lebka, bílý ibišek a pahorky*.

modernistickém stylu a byla poprvé vystavena v roce 1936 v newyorské galerii *An American Place*, již vlastnil fotograf Alfred Stieglitz.²⁰¹

Po Stieglitzově smrti roku 1946²⁰² přešla Georgia O'Keeffe k jiným zprostředkovatelům prodeje svého umění, ale díky manželovi se naučila, jak úspěšně řídit a kontrolovat všechny aspekty své kariéry. Bylo považováno za profesionální úspěch, že si dokázala vydělat na živobytí prodejem svých prací a současně vlastnila téměř polovinu svého celoživotního uměleckého díla.²⁰³

V roce 1959 začala cestovat po světě a nejvíce ji zaujaly výhledy z oken letadel.²⁰⁴ Ve svých sedmdesáti třech letech se Georgia O'Keeffe rozhodla pro nové téma, jímž byly právě tyto pohledy²⁰⁵, a tak vznikla série abstraktních maleb zachycujících oblohu, zemi a vodu z velké výšky, které, i když byly abstraktní, stále vycházely z toho, co skutečně viděla.²⁰⁶ Příkladem těchto maleb je obraz *Above the Clouds*²⁰⁷ z let 1962–1963 (viz Příloha I., Obr. 25)

I přes zhoršující se zrak dokončila svoji poslední olejomalbu *The Beyond*²⁰⁸ (viz Příloha I. Obr. 26) bez cizí pomoci v roce 1972. Její vášeň pro tvorbu však neuhaslala. I když už byla téměř slepá, nevzdávala se. Najala si asistenty, aby jí pomohli vytvářet umění. V těchto dílech čerpala z oblíbených motivů vlastní paměti a ze své živé fantazie.²⁰⁹

Georgia O'Keeffe zemřela 6. března 1986 ve svých 98 letech v Santa Fe.²¹⁰

Georgia O'Keeffe se neproslavila pouze svými obrazy, ale také tím, jak hluboce ovlivnila celou kulturu. Řadí se mezi nejvýznamnější a nejuznávanější modernistické malířky ve Spojených státech amerických. Její jedinečný přístup k tvorbě obrazů tvoří dílo, které dokonale vyjadřuje její modernistickou vizi, nezávislého ducha a hlubokou citlivost. Byla průkopnicí a důležitou

²⁰¹ [Srov.] *Ram's Head, White Hollyhock Hills*. Online.

Dostupné z: <https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/2096> [cit. 19. 6. 2024]

²⁰² [Srov.] *Alfred Stieglitz*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Alfred_Stieglitz [cit. 19. 6. 2024]

²⁰³ [Srov.] *Georgia O'Keeffe, Life after Stieglitz*. Online.

Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-O'Keeffe/Life-after-Stieglitz> [cit. 19. 6. 2024]

²⁰⁴ [Srov.] *Georgia O'Keeffe, New Mexico*. Online.

Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-O'Keeffe/New-Mexico> [cit. 19. 6. 2024]

²⁰⁵ [Srov.] *About Georgia O'Keeffe*. Online. Dostupné z: <https://www.okeeffemuseum.org/about-georgia-okeeffe/#:~:text=O'Keeffe%20mailed%20some%20of,eventually%20become%20O'Keeffe's%20husband.>

[cit. 19. 6. 2024]

²⁰⁶ [Srov.] *Georgia O'Keeffe, New Mexico*. Online.

Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-O'Keeffe/New-Mexico> [cit. 19. 6. 2024]

²⁰⁷ V překladu *Nad mraky*.

²⁰⁸ V překladu *Za hranicí*.

²⁰⁹ *About Georgia O'Keeffe*. Online. Dostupné z: <https://okeeffemuseum.org/about-georgia-okeeffe/> [cit. 19. 6. 2024]

²¹⁰ [Srov.] Tamtéž.

postavou období, kdy se ženy začaly prosazovat v umění. Překonáním genderově zaujaté interpretace svého díla významně přispěla k uznání ženského umění jako rovnocenného mužskému a vytvořila tak nový a významný prostor pro ženské umělkyně, aby se mohly prosadit ve světě umění, který byl dříve mužskou doménou.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 Kaly

Teoretická a praktická část této bakalářské práce jsou nerozlučně spjaty a vzájemně provázány, čímž vytvářejí ucelený a komplexní pohled na zkoumané téma. Teoretické poznatky o díle Georgie O'Keeffe přímo ovlivňují a formují praktickou tvorbu, zatímco praktická zkušenost zpětně obohacuje teoretické porozumění jejím přístupům k malbě. Tento obousměrný vztah zajišťuje, že obě části práce se navzájem doplňují a podporují.

Autorka se nechává inspirovat nejen samotnými malbami O'Keeffe, ale také jejími přístupy k tvorbě, k čemuž jí výrazně pomáhá web nadace *Georgia O'Keeffe Museum*, který poskytuje rozsáhlou galerii obrazů, skic a mnoho dalšího.

Obrazovým vzorem praktické části se stává řada obrazů s květinovým námětem. O'Keeffe je známá svým jedinečným stylem, který se vyznačuje jednoduchostí a elegancí linií, stejně jako výrazným použitím barev. Tyto prvky jsou promítnuty do autorčiných kreseb a maleb. Hlavní inspirací je série obrazů, ve kterých se O'Keeffe věnuje květině kala²¹¹. Mezi tyto obrazy z dvacátých let patří díla: *Two Calla Lilies on Pink*, *Single Lily with Red*, *Calla Lily for Alfred*, *Calla Lily in Tall Glass*, *Calla Lilies on Red* a *Calla Lily Turned Away*. Všechny jmenované obrazy jsou vloženy do obrazové přílohy (viz Příloha II., Obr. 27 až Obr. 32). Čtenář si tak může prohlédnout inspirační zdroje pro tuto bakalářskou práci.

Autorka se zaměřuje na studii květiny kala, kterou Georgie O'Keeffe mnohokrát zpracovávala, přesto ji pojímá zcela odlišným způsobem, než by to dělala sama Georgie. Ta totiž na své obrazy nejčastěji používala olejové barvy na předem napnuté plátno. Autorka práce ve své tvůrčí činnosti využívá techniku akvarelu na papírové podložce určené pro akvarelovou malbu.

Cílem této praktické části je prozkoumat možnosti minimalistického zobrazení květin a inspirovat se stylem Georgie O'Keeffe. Výsledné studie ukazují, jak lze s pomocí jednoduchých linií a barev vytvořit komplexní a esteticky působivá díla.

---

²¹¹ Calla lily, v českém jazyce nazývaná jako kornoutice africká, zkráceně kala. [Srov.] *Kornoutice africká*. Online. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kornoutice_africká [cit. 27.6.2024]

3.1 Vlastní realizace motivu kala

Autorčin umělecký proces začíná samotnou inspirací dílem Georgie O'Keeffe, které zpracovává v teoretické části. Intenzivně se inspiruje především již zmíněnými malbami O'Keeffe, které zobrazují květinu kala.

Při svém uměleckém procesu autorka nejprve používá elektronickou kresbu na iPadu, kde zpracovává linie květiny kala. Vytváří studii jedné květiny, která ji zaujímá svou jednoduchostí a hrou linií. Tato květina je v lineární studii rozpracována pro lepší porozumění jejímu tvaru a detailům. Získané tvary a linie jsou následně naskládány jedna na druhou, aby byla zachycena různorodost tvarů jedné květiny z různých úhlů pohledu a takto vznikají dvě kompozice. Práce obsahuje několik autorčiných digitálních skicových kreseb (viz Příloha II., Obr. 33 až Obr. 35), které jsou kresleny jednoduchými, čistými liniemi a vyznačují se použitím různých barev pro jednotlivé tvary. Použití barev napomáhá zvýraznění jednotlivých linií a vytváří vizuální kontrast mezi rozličnými tvary.

Následně kompozice, které autorka vytváří elektronicky, tužkou přenáší na akvarelový papír a začíná vybarvovat jednotlivé části květin dle pocitu. Jejím cílem je zachovat jemné a pastelové barvy, které podtrhují krásu linií vybrané květiny. Autorka této práce používá papírovou podložku, která je určena pro akvarelovou malbu. Volba materiálů je pečlivě promyšlená – akvarelový papír je zvolen pro jeho schopnost dobře absorbovat barvy a vytvářet jemné přechody. Autorka pracuje s akvarelovými barvami, také částečně s anilinkami a vodovými barvami. To jí dovoluje experimentovat s různými technikami a dosáhnout požadované plynulosti.

Při práci s akvarelem autorka nejprve zkouší pokrýt papír vodou a následně do něj nanáší barvu, tedy metodou anglického akvarelu²¹². Tento přístup však nevede k uspokojivým výsledkům, a proto se rozhoduje pro techniku lavírování²¹³. Tato metoda práce s akvarelem jí umožňuje lépe kontrolovat intenzitu barev a dosáhnout požadovaného efektu jemných přechodů.

---

²¹² Anglický akvarel, známý také jako technika „mokrý do mokrého“, je malířská technika charakterizovaná nanášením barvy na vlhké plátno, což umožňuje plynulé přechody barev, průhlednost a dynamiku linie. Barvy se mísí přímo na mokrému povrchu, čímž vytvářejí jedinečné a neočekávané kombinace. Tato technika vyžaduje vysokou úroveň dovedností, protože chyby nejsou snadno opravitelné a výsledný efekt je často nepředvídatelný. [Srov.] *English watercolor painting technique*. Online. Dostupné z: <http://www.alexandra-otieva.com/en/thechnique> [cit. 27.6.2024]

²¹³ Lavírování je výtvarná technika, která využívá rozmývání barvy na mokrému či suchém podkladu. Výsledek nevykazuje známky použití štětce a je poloprůhledný. [Srov.] *Lavírování*. Online. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Lavírování> [cit. 27.6.2024]

V průběhu tvorby experimentuje s rozvrstvením jednotlivých barev, aby dosáhla harmonického celku a zajímavých kompozičních řešení.

Autorka volí akvarelové barvy, přestože si je vědoma, že Georgie O'Keeffe často pracovala s olejovými barvami na plátno. Důvodem této volby je schopnost akvarelu dosáhnout jemnosti, kterou autorka považuje za klíčovou pro získání požadovaného výsledku. Olejové barvy na plátno podle ní nedokáží nabídnout stejnou lehkost a průsvitnost, což by změnilo charakter výsledného díla.

Dvě lineární kompozice autorka promítá na akvarelový papír ve formátu A3 a začíná pracovat s barvami. Nejprve aplikuje barvy v jejich čisté podobě, čímž dosahuje sytých a výrazných odstínů. Tento postup jí dovoluje zdůraznit klíčové linie a detaily květin, čímž podtrhuje jejich strukturu a hloubku. Později se rozhoduje pro experimentování s více nařazenými barvami, což vede k vytvoření jemnějších a průhlednějších vrstev (viz Příloha II., Obr. 36). Tento přístup však přináší příliš duhový výsledek (viz Příloha II., Obr. 37), který neodpovídá její umělecké vizi. Proto se vrací k původní metodě s méně nařazenými barvami, která jí nabízí dosažení jemnějších přechodů a více harmonického celku, který lépe vyjadřuje její záměr.

Autorka zkouší několik kompozic (viz Příloha II., Obr. 38). Nejvíce se jí líbí první vůbec vytvořená, i co se týče barevného rozložení. Tuto kompozici následně rozpracovává ve finální malbě na větší formát A1 (viz Příloha II., Obr. 39). Velikost formátu jí nutí pracovat s papírem položeným na zemi, což jí usnadňuje použití delších štětců, a tak pracuje s větší volností pohybu. Tento přístup jí připomíná práci Lee Krasner nebo Jacksona Pollocka, kteří často pracovali na velkých formátech a používali techniky, které vyžadovaly fyzický pohyb a zapojení celého těla.

Autorka je inspirována prací slavné umělkyně Georgie O'Keeffe, která je známá svými velkoformátovými malbami květin a předmětového zobrazování. Fascinuje ji, jak O'Keeffe dokázala zachytit jemné detaily a podstatu květin, což autorku vede k hlubšímu zkoumání tohoto přístupu. Rozhoduje se také nechat se vést svými pocity a intuicí, obzvláště při volbě barev a jejich aplikaci, což jí dává možnost vyjádřit své emoce a vytvářet malby, které jsou nejen technicky přesné, ale také emocionálně bohaté. Jejím cílem je dosáhnout téměř dokonalé estetiky, kde každý tah štětcem přispívá k celkové harmonii a kráse díla. Přizpůsobuje si různé styly a techniky, experimentuje s různými přístupy k malbě, aby našla ten, který nejlépe vyjadřuje její uměleckou vizi. Snaží se vytvořit díla, která jsou nejen originální a osobitá, ale také odrážejí její vlastní pohled na svět a její umělecké cíle. Tento proces

jí umožňuje rozvíjet svůj vlastní styl, který kombinuje inspiraci s její vlastní kreativitou a uměleckou intuicí.

S konečným výsledkem svých děl je autorka spokojená, neboť se jí daří přiblížit se estetickým kvalitám, které si na začátku vytyčuje. Proces tvoření je pro ni nejenom uměleckou výzvou, ale i radostí, což se odráží v provedení jejích prací. Tvorba ve stylu inspirovaném Georgií O'Keeffe jí natolik oslovuje, že si dokáže představit pokračování v tomto směru i v budoucnu, například s jinými druhy květin, což by přineslo nové perspektivy a obohatilo její umělecký repertoár. Navíc je přesvědčena, že tento přístup a téma mají potenciál k dalšímu rozvoji i v pedagogickém kontextu. Ve výtvarné výchově by mohlo sloužit jako příklad pro studenty, jak se lze kreativně inspirovat a zároveň rozvíjet vlastní umělecké dovednosti prostřednictvím studia přírody a jednotlivých umělců. Tento způsob výuky by mohl podporovat nejen technické schopnosti studentů, ale také jejich cit pro estetiku a umělecký výraz.

Hlavním uměleckým cílem autorky je demonstrovat, že je možné vybrat si některé prvky z tvorby existujícího díla a na jejich základě vytvořit nové a jedinečné dílo. Tento přístup jí zajišťuje propojení jejího vlastního uměleckého vyjádření s inspirací dílem jiného umělce a vytvářet tak díla, která jsou jak reflexí jejího vlastního stylu, tak poctou tvorbě Georgie O'Keeffe.

Autorka věří, že tento proces jí pomáhá lépe porozumět technikám a přístupům k malbě, které používala O'Keeffe, a zároveň jí umožňuje rozvinout své vlastní umělecké dovednosti a styl. Díky tomu se cítí jistější ve svém uměleckém vyjádření a je motivována pokračovat v tvorbě a experimentování s novými technikami a materiály. Tento projekt pro ni představuje významný krok vpřed v jejím uměleckém vývoji a otevírá jí nové možnosti pro budoucí tvorbu.

Závěr

Tato bakalářská práce na téma *Malířky tvořící v Americe v období 1915–1980* je zhotovena ve dvojí formě – teoretické a tvůrčí praktické.

Teoretická část se zabývá umělkyněmi Lee Krasner, Joan Mitchell a Georgií O'Keeffe. Přináší vhled do dění uměleckého světa a rozebírá malířskou tvorbu těchto umělkyní, přičemž se zaměřuje na jejich umělecký vývoj, inspirace a význam v kontextu amerického umění. Praktická část pak navazuje na teoretickou část volnou interpretací jejich tvorby, konkrétně květinových motivů inspirovaných dílem Georgie O'Keeffe. Obě části jsou vzájemně provázané a vzájemně se inspirují.

Primárním předmětem této bakalářské práce je seznámit čtenáře s dílem tří významných umělkyní 20. století, které tvořily v Americe. Analyzované umělkyně, ačkoliv generačně odlišné, sdílely společnou snahu o vyjádření prostřednictvím abstraktního malířství, jež reflektovalo jejich osobní zážitky a vnímání světa. Georgia O'Keeffe, známá svými detailními a zvětšenými obrazy květin, představuje přechod od tradičního k modernímu umění, kde květina není jen objektem, ale nositelem emocí a symbolů. Její předmětové zpracování květin se výrazně liší od nepředmětného, čistě abstraktního přístupu Lee Krasner a Joan Mitchell. Tyto dvě umělkyně pak přispěly k rozvoji abstraktního expresionismu, každá svým jedinečným přístupem a technikou.

Kapitola o Georgii O'Keeffe představuje klíčový inspirační zdroj pro rozvoj potenciálu praktické části, která se zaměřuje na tvorbu inspirovanou květinovými motivy této umělkyně. Zvolený motiv, květina kala, je přepracován do vlastní umělecké podoby, kde se autorce daří aplikovat jemnost a barevnost typickou pro O'Keeffeinu tvorbu. Tento přístup poskytuje propojení teoretických poznatků s praktickým využitím a vede k hlubšímu porozumění vlivu a významu květinových motivů v malířství.

Autorka práce se v praktické tvůrčí části inspiroje dílem Georgie O'Keeffe z důvodu tematické blízkosti její tvorby. Zatímco Krasner a Mitchell pracovaly s čistě abstraktní formou a gestickým výrazem, O'Keeffe se zaměřovala na realistické zobrazení objektů, a to s důrazem na jemnost linií a harmonii světlých tónů. Právě tato stránka O'Keeffe tvorby autorku oslovuje a inspiroje k vlastní interpretaci květiny kala.

Nedílnou součástí této práce je obrazová dokumentace, která doplňuje teoretickou i praktickou část a umožňuje vizuální pochopení probíraných témat.

Práce poskytuje pohled na tvorbu tří analyzovaných umělkyň v obrysech, aby na ni mohla případně navázat následující kvalifikační práce. Vzhledem k její formě je tato bakalářská práce nyní uzavřena. V závěru lze rovněž konstatovat, že propojení teorie a praxe v této práci nabízí inspiraci pro další uměleckou činnost.

Autorka děkuje webovým nadačním fondům umělkyň za kvalitní zdroje: *Pollock-Krasner Foundation*, *Joan Mitchel Foundation* a *The Georgia O'Keeffe Museum*.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. ISBN 978-80-200-1909-7.

BENKE, Britta a Georgia O'KEEFFE. *Georgia O'Keeffe, 1887–1986: flowers in the desert*. Köln: Benedikt Taschen, c1995. ISBN 3822888869.

FOSTER Hal, KRAUSOVÁ Rosalinda. *Umění po roce 1900*. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978-80-7209-952-8.

GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Praha: Odeon, 1992. Klub čtenářů. ISBN 8020704167.

HODGE, Susie. *Stručný příběh žen v umění: kapesní průvodce klíčovými hnutími, díly, průlomovými okamžiky a tématy*. Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021. ISBN 9788027112555.

HUYGHE, René (ed.). *Encyklopedie umění nové doby*. Přeložil Hana STAŠKOVÁ. *Světové dějiny (Odeon)*. Praha: Odeon, 1974. ISBN 01-529-74.

LANGA, Helen, & WISOTZKI, Paula. *American Women Artists, 1935–1970: Gender, culture and politics*. Routledge, 2018. ISBN 978-0367331467

PIJOAN, José. *Dějiny umění 10*. Praha: Nakladatelství Odeon, 1984. ISBN 80-7181-936-0.

SANDLER, Irving. *Women of Abstract Expressionism*. Yale University Press, 2016. ISBN 978-0300208429.

TUCKER, Marcia. *Joan Mitchell*. New York: Whitney Museum of American Art, 1974. ASIN: B0010KEDDE.

Elektronické zdroje:

1934: A New Deal for Artists. Online.

Dostupné z: <https://americanart.si.edu/exhibitions/1934> [cit. 5. 6. 2024]

About Georgia O'Keeffe. Online.

Dostupné z: <https://www.okeeffemuseum.org/about-georgia-okeeffe/> [cit. 9. 6. 2024]

About Georgia O'Keeffe. Online.

Dostupné z: <https://www.okeeffemuseum.org/about-georgia-okeeffe/#:~:text=O'Keeffe%20mailed%20some%20of,eventually%20become%20O'Keeffe's%20husband.> [cit. 19. 6. 2024]

About Peggy. Online.

Dostupné z: <https://www.guggenheim-venice.it/en/art/in-depth/peggy-guggenheim/about-peggy/> [cit. 1. 6. 2024]

Abstraktní umění. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Abstraktní_umění [cit. 4. 6. 2024]

Abstraktní umění. Online.

Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/maturitniotazky/dejiny-umeni/abstraktni-umeni> [cit. 16. 6. 2024]

Alfred H. Barr Jr. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Alfred_H._Barr_Jr. [cit. 5. 6. 2024]

Alfred Stieglitz. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Alfred_Stieglitz [cit. 19. 6. 2024]

Alon Bement. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Alon_Bement [cit. 27. 6. 2024]

Anni Albers. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Anni_Albers [cit. 5. 6. 2024]

Arshile Gorky. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Arshile_Gorky [cit. 18. 6. 2024]

Arthur Wesley Dow. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Arthur_Wesley_Dow [cit. 20. 6. 2024]

Barbara Hepworth. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Barbara_Hepworthová
[cit. 20. 6. 2024]

Ben Nicholson. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Ben_Nicholson [cit. 20. 6. 2024]

Clement Greenberg. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Clement_Greenberg [cit. 5. 6. 2024]

Clyfford Still. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Clyfford_Still [cit. 20. 6. 2024]

Defining the Lyrical Abstraction. Online.

Dostupné z: <https://www.ideelart.com/magazine/lyrical-abstraction>
[cit. 4. 6. 2024]

Dorothea Rockburne. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Dorothea_Rockburne [cit. 5. 6. 2024]

Drip Painting. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Drip_painting [cit. 5. 6. 2024]

Elaine de Kooning. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Elaine_de_Kooning [cit. 5. 6. 2024]

English watercolor painting technique. Online.

Dostupné z: <http://www.alexandra-otieva.com/en/thechnique> [cit. 27.6.2024]

Existencialismus. Online.

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Existencialismus> [cit. 4. 6. 2024]

Franklin Delano Roosevelt. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Franklin_Delano_Roosevelt
[cit. 5. 6. 2024]

František Kupka. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/František_Kupka [cit. 20. 6. 2024]

Gender: Základní pojmy – ČSÚ. Online.

Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/gender/gender_pojmy [cit. 10. 3. 2024]

Georges Braque. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Georges_Braque [cit. 20. 6. 2024]

Georgia O'Keeffe, Life after Stieglitz. Online.

Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-OKeeffe/Life-after-Stieglitz> [cit. 19. 6. 2024]

Georgia O'Keeffe, New Mexico. Online.

Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-OKeeffe/New-Mexico> [cit. 9. 6. 2024]

Georgia O'Keeffe: „Things I Had No Words For“. Online.

Dostupné z: <https://newportartmuseum.org/exhibitions/okeeffe/> [cit. 15. 6. 2024]

Georgia O'Keeffe. Online.

Dostupné z: <https://americanart.si.edu/artist/georgia-okeeffe-3597> [cit. 9. 6. 2024]

Georgia O'Keeffe. Online.

Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/entity/georgia-okeeffe/m01t807?hl=cs> [cit. 16. 6. 2024]

Georgia O'Keeffe. Online.

Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Georgia-OKeeffe> [cit. 9. 6. 2024]

Giorgia O'Keeffe: moderní žena a malířka/z města do pouště. Online.

Dostupné z: <https://artrevue.cz/giorgia-okeeffe-moderni-zena-a-malirka-z-mesta-do-pouste/> [cit. 5. 6. 2024]

Hans Hartung. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hans_Hartung [cit. 20. 6. 2024]

Hans Hofmann. Online.

Dostupné z: <http://www.hanshofmann.org/about> [cit. 20. 6. 2024]

Helen Frankenthaler. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Helen_Frankenthaler [cit. 20. 6. 2024]

Henri Matisse. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Henri_Matisse [cit. 17. 6. 2024]

Herbert Bayer. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Herbert_Bayer [cit. 31. 5. 2024]

Historie fotografie. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_fotografie [cit. 5. 6. 2024]

Impresionismus. Online.

Dostupné z:

https://www.gvuo.cz/data/files/12ff9054da0acc00d96d2f01b826b8bb_web_Studijni_materiály_nejen_pro_pedagogy_GVUO_impresionismus.pdf

[cit. 20. 6. 2024]

Jasper Johns. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jasper_Johns [cit. 1. 6. 2024]

Jean Cocteau. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jean_Cocteau [cit. 4. 6. 2024]

Joan Miró. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Joan_Miró

[cit. 20. 6. 2024]

Joan Mitchell Timeline. Online.

Dostupné z: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/timeline>

[cit. 18. 6. 2024]

Joan Mitchell, Biography. Online.

Dostupné z: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/biography>

[cit. 3. 6. 2024]

Joan Mitchell. Online.

Dostupné z: <https://americanart.si.edu/artist/joan-mitchell-3360> [cit. 3. 6. 2024]

Joan Mitchell. Online.

Dostupné z: <https://www.theartstory.org/artist/mitchell-joan/> [cit. 4. 6. 2024]

John Marin. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/John_Marin [cit. 20. 6. 2024]

John Vanderpoel. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/John_Vanderpoel [cit. 28. 6. 2024]

José Clemente Orozco. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/José_Clemente_Orozco

[cit. 17. 6. 2024]

Josef Albers. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Albers [cit. 31. 5. 2024]

Kabala. Online.

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kabala> [cit. 18. 6. 2024]

Kazimir Malevič. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kazimir_Malevič [cit. 20. 6. 2024]

Konstruktivismus. Online.

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Konstruktivismus> [cit. 20. 6. 2024]

Kornoutice africká. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kornoutice_africká [cit. 27. 6. 2024]

László Moholy-Nagy. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/László_Moholy-Nagy [cit. 31. 5. 2024]

Lavírování. Online.

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Lavírování> [cit. 27. 6. 2024]

Lee Krasner, Night Creatures. Online.

Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/486683>
[cit. 17. 6. 2024]

Lee Krasner. Online.

Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Lee-Krasner>
[cit. 17. 6. 2024]

Lee Krasner. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Lee_Krasner [cit. 19. 6. 2024]

Lee Krasner. Online.

Dostupné z: <https://www.kasmingallery.com/artists/3-lee-krasner/works/>
[cit. 17. 6. 2024]

Little Images. Online.

Dostupné z: <https://www.guggenheim-bilbao.eus/en/exhibition/little-images>
[cit. 16. 6. 2024]

Ludwig Mies van der Rohe. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ludwig_Mies_van_der_Rohe
[cit. 31. 5. 2024]

Lyrical abstraction. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Lyrical_abstraction [cit. 4. 6. 2024]

Lyrical Abstraction. Online.

Dostupné z: <https://www.ideelart.com/magazine/lyrical-abstraction>
[cit. 4. 6. 2024]

Marcel Duchamp. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Marcel_Duchamp [cit. 5. 6. 2024]

Marcel Lajos Breuer. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Marcel_Breuer [cit. 31. 5. 2024]

Mark Rothko. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mark_Rothko [cit. 18. 6. 2024]

Marsden Hartley. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Marsden_Hartley [cit. 20. 6. 2024]

Max Ernst. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Max_Ernst [cit. 16. 6. 2024]

Maxim Gorkij. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Maxim_Gorkij [cit. 17. 6. 2024]

Naum Gabo. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Naum_Gabo [cit. 20. 6. 2024]

Neoplasticismus. Online.

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Neoplasticismus> [cit. 20. 6. 2024]

New Deal. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/New_Deal [cit. 16. 6. 2024]

Pablo Ruiz Picasso. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pablo_Picasso [cit. 20. 6. 2024]

Paul Cézanne. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Cézanne [cit. 17. 6. 2024]

Peggy Guggenheim. Online.

Dostupné z: <https://www.guggenheim.org/about-us/history/peggy-guggenheim>
[cit. 1. 6. 2024]

Peggy Guggenheim's Grave. Online.

Dostupné z: <https://www.atlasobscura.com/places/peggy-guggenheims-grave> [cit. 15. 6. 2024]

Pierre Soulages. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pierre_Soulages [cit. 20. 6. 2024]

Piet Mondrian. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Piet_Mondrian [cit. 20. 6. 2024]

Pollock-Krasner Legacy. Online.

Dostupné z: <https://pkf.org/about/#legacy> [cit. 16. 6. 2024]

Pollock-Krasner Legacy. Online.

Dostupné z: <https://pkf.org/about/> [cit. 16. 6. 2024]

Procento na umění. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Procento_na_umění [cit. 16. 6. 2024]

Psychoanalýza. Online.

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Psychoanalýza> [cit. 4. 6. 2024]

Ram's Head, White Hollyhock Hills. Online.

Dostupné z: <https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/2096> [cit. 19. 6. 2024]

Reframing Lee Krasner, the artist formerly known as Mrs Pollock. Online.

Dostupné z: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2019/may/12/lee-krasner-artist-formerly-known-as-mrs-jackson-pollock-barbican-exhibition> [cit. 18. 6. 2024]

Robert Motherwell. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Robert_Motherwell [cit. 1. 6. 2024]

Robert Rauschenberg. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Robert_Rauschenberg [cit. 1. 6. 2024]

Ruth Asawa. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Ruth_Asawa [cit. 5. 6. 2024]

Salvador Dalí. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Salvador_Dalí [cit. 20. 6. 2024]

Samuel Beckett. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Samuel_Beckett [cit. 4. 6. 2024]

Sbírka Peggy Guggenheimové. Online.

Dostupné z: <https://www.cestyx.cz/sbirka-peggy-guggenheimove/#htoc-m-je-peggy-guggenheimov-kolekce-zaj-mav> [cit. 1. 6. 2024]

Suprematismus. Online.

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Suprematismus> [cit. 20. 6. 2024]

Op-art. Online.

Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Op-art> [cit. 4. 6. 2024]

Susan Weil. Online.

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Susan_Weil [cit. 5. 6. 2024]

Vasilij Kandinskij. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vasilij_Kandinskij [cit. 4. 6. 2024]

Vincent van Gogh. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vincent_van_Gogh [cit. 17. 6. 2024]

Walter Gropius. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Walter_Gropius [cit. 31.5.2024]

Who Was Lee Krasner. Online.

Dostupné z: <https://www.thecollector.com/who-was-lee-krasner/> [cit. 16. 6. 2024]

Willem de Kooning. Online.

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Willem_de_Kooning [cit. 17. 6. 2024]

Seznam příloh

Příloha I. – Obrazový materiál k teoretické části.....	59
Příloha II. – Dokumentace praktické části.....	73

Příloha I.

Obrazový materiál k teoretické části

Obr. 1: Peggy Guggenheim (1940)

Obr. 2: Lee Krasner (1938)

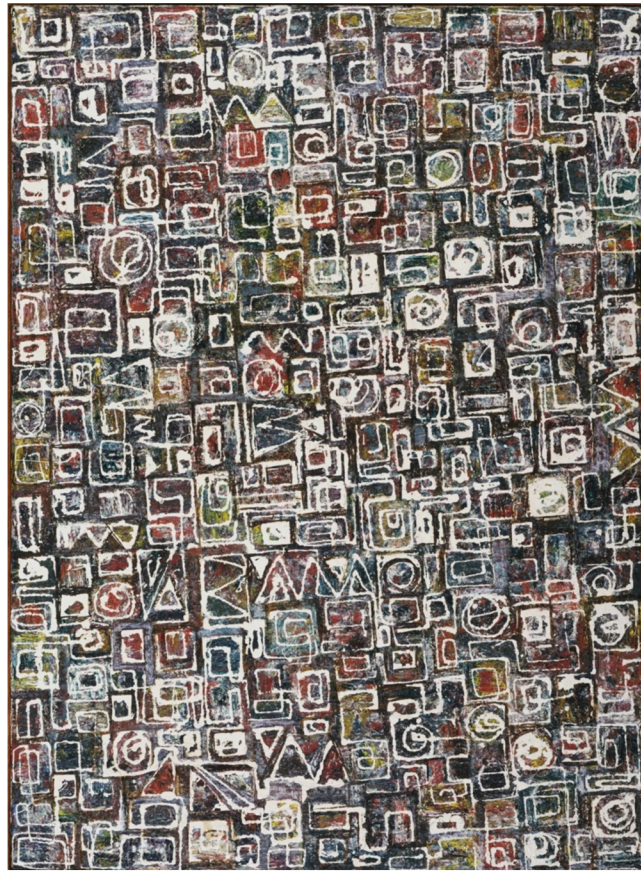
Obr. 3: Joan Mitchell (1983)

Obr. 4: Georgeia O'Keeffe focena Alfredem Stieglitzem v galerii 291 (1917)

Obr. 5: Lee Krasner a Jackson Pollock (1949)

Obr. 6: Lee Krasner: *Composition* (1949)

Obr. 7: Fotografie Lee Krasner, jak pozoruje Jacksona Pollocka při malování kompozice *One*

Obr. 8: Lee Krasner: *White squares* (1948)

Obr. 9: Lee Krasner: *Untitled* (1949)

Obr. 10: Lee Krasner. *Night Creatures* (1965)

Obr. 11: Lee Krasner v jejím studiu v 60. letech

Obr. 12: Lee Krasner: *Portrait in Green* (1969)

Obr. 13: Joan Mitchell: *Slate* (1959)

Obr. 14: Joan Mitchell: *Untitled* (1959)

Obr. 15: Joan Mitchell: *My Landscape II* (1967)

Obr. 16: Joan Mitchell: *Sunflower III* (1969)

Obr. 17: Joan Mitchell: *Bracket* (1989)

Obr. 18: Georgia O'Keeffe: *No. 8 Special* (1916)

Obr. 19: Georgia O'Keeffe: *No. 12 Special* (1916)

Obr. 20: Georgia O'Keeffe a Alfred Stieglitz u jezera George (1938)

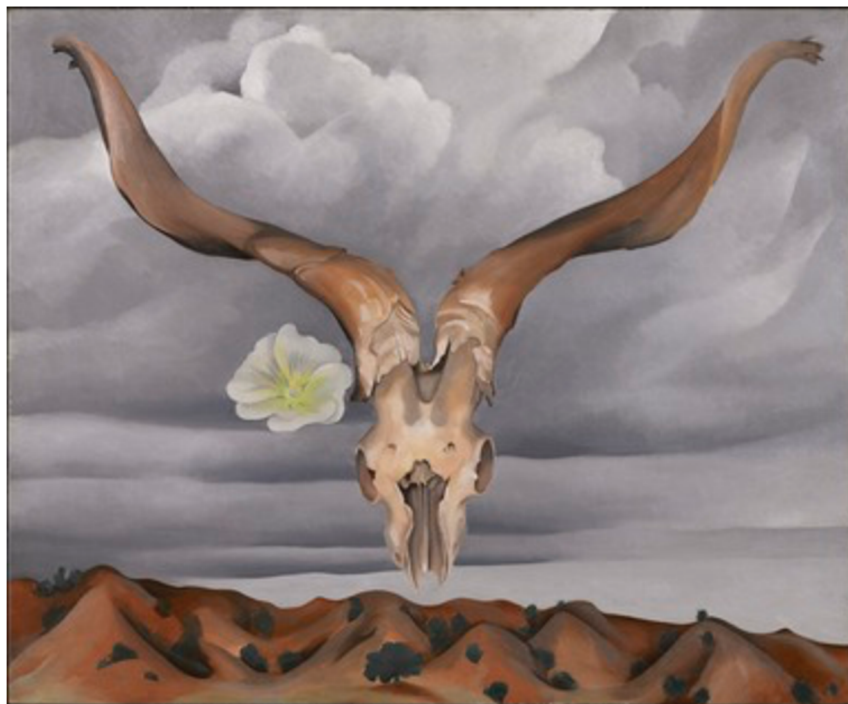
Obr. 21: Georgia O'Keeffe: *Radiator Building-Night, New York* (1927)

Obr. 22: Georgia O'Keeffe: *The Black Iris* (1926)

Obr. 23: Georgia O'Keeffe: *White Flower No. 1* (1932)

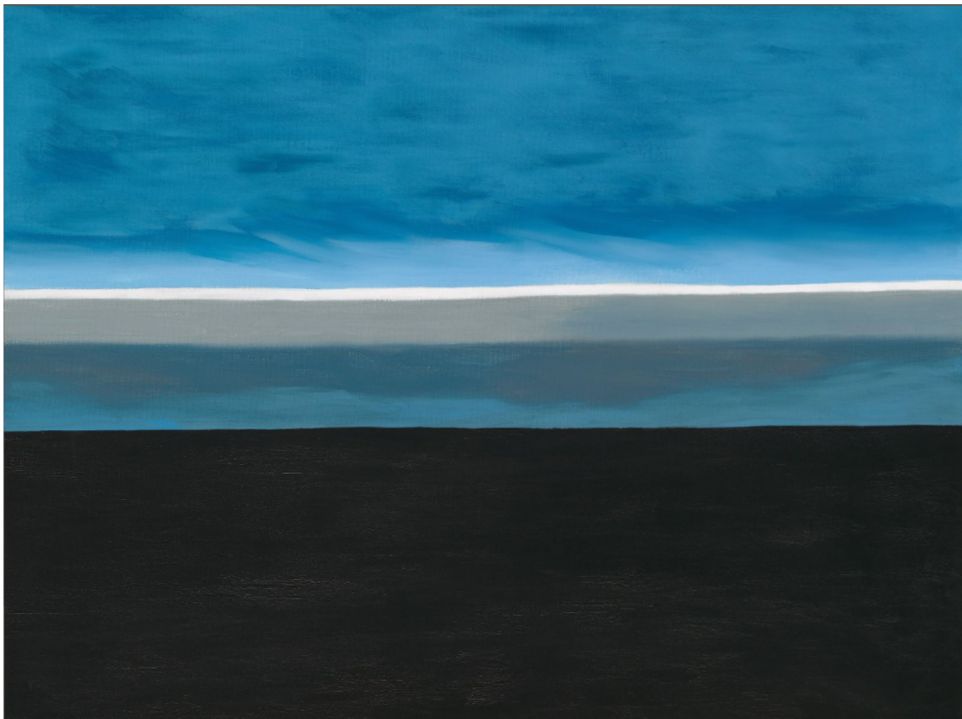

Obr. 24: Georgia O'Keeffe: *Ram's Head White Hollyhock and Little Hills* (1935)

Obr. 25: Georgia O'Keeffe: *Above the Clouds* (1962-1963)

Obr. 26: Georgia O'Keeffe: *The Beyond* (1972)

Příloha II.

Dokumentace praktické části

Obr. 27: Georgia O'Keeffe: *Two Calla Lilies on Pink* (1928)

Obr. 28: Georgia O'Keeffe: *Single Lily with Red* (1928)

Obr. 29: Georgia O'Keeffe: *Calla Lily for Alfred* (1927)

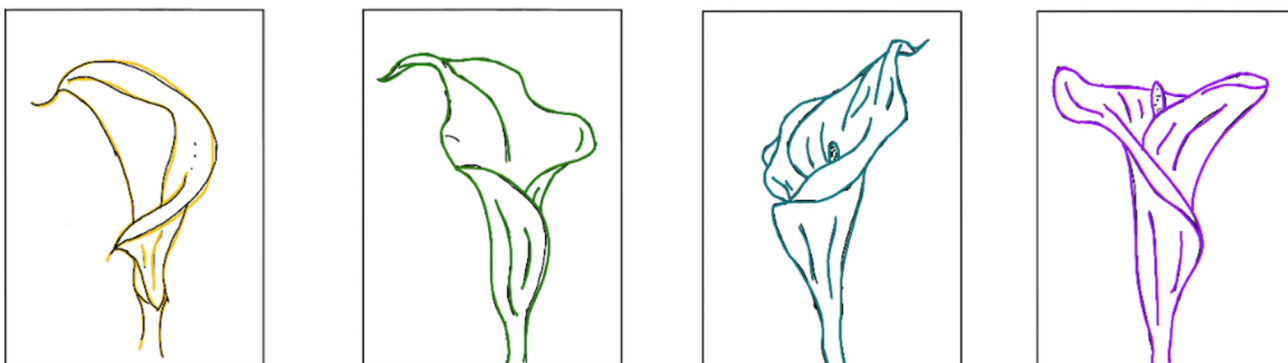
Obr. 30: Georgia O'Keeffe: *Calla Lily in Tall Glass* (1923)

Obr. 31: Georgia O'Keeffe: *Calla Lilies on Red* (1928)

Obr. 32: Georgia O'Keeffe: *Calla Lily Turned Away* (1923)

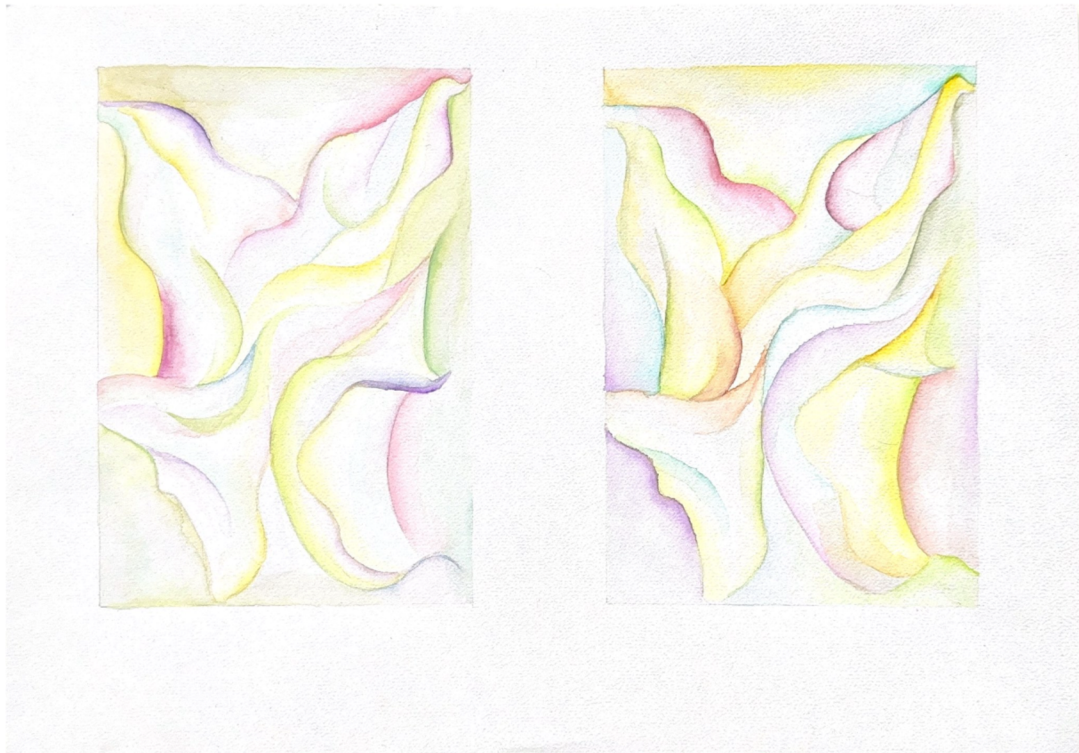
Obr. 33: *Obrysová studie Kaly* (digitální kresba)

Obr. 34: *Kompozice I* (digitální kresba)

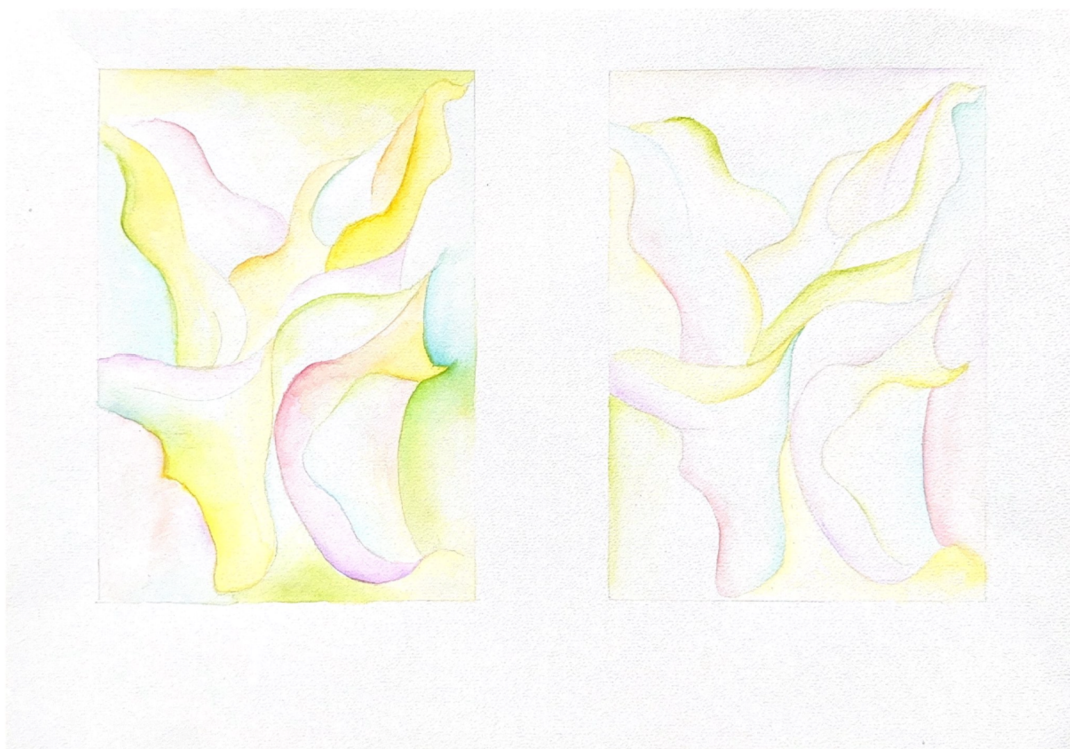

Obr. 35: *Kompozice II* (digitální kresba)

Obr. 36: Skicová realizace: *Kompozice I, č. 1* (malba akvarelem, formát A3)

Obr. 37: Skicová realizace: *Kompozice I, č. 2* (malba akvarelem, formát A3)

Obr. 38: Skicová realizace: *Kompozice II* (malba akvarelem, formát A3)

Obr. 39: Výsledná malba: *Kaly* (malba akvarelem, formát A1)

Zdroje příloh

Příloha I

Obr. 1: Peggy Guggenheim

zdroj: <https://www.guggenheim-venice.it/en/art/in-depth/peggy-guggenheim/about-peggy/>

Obr. 2: Lee Krasner

zdroj: <https://hyperallergic.com/538260/recording-artists-radical-women-getty-podcast/>

Obr. 3: Joan Mitchell

zdroj: https://www.heffel.com/Artist/Artist_Bio_F?Request=iZTDNdl2DfJc8jRi4pFzNF4FyYcq80krsL77dDV7HCLGk18boBZOTmhbFHUDBIy0uP3y85u10yNTt4iZSMU3JzbrNUtuw03Xu9vfPWN03SFjBK7iem4vuix3iQeoBE+AaCITNNDA3NMQoPj0KOb/9isSZAPv/A5LJOMw3tw+FkZZ53t05k5sq+CBB2AXv/+t04j1by6u060V5czDusBHp5XLIzL4Z2PqrBIWoYIguSBY49LAEQ6Y0kIMMFG90kWhl1UaLqDMcY=

Obr. 4: Georgia O'Keeffe focena Alfredem Stieglitzem v galerii 291

zdroj: <https://www.nga.gov/collection/art-object-page.59977.html>

Obr. 5: Lee Krasner a Jackson Pollock

zdroj: <https://www.thecollector.com/who-was-lee-krasner/>

Obr. 6: Lee Krasner: *Composition*

zdroj: <https://www.artsy.net/artwork/lee-krasner-composition>

Obr. 7: Fotografie Lee Krasner, jak pozoruje Jacksona Pollocka při malování kompozice *One*

zdroj: <https://roertracyphdart474674fall2011.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/12/j-p-l-k-painting-one.jpg>

Obr. 8: Lee Krasner: *White squares*

zdroj: <https://whitney.org/collection/works/504>

Obr. 9: Lee Krasner: *Untitled*

zdroj: <https://www.thecollector.com/who-was-lee-krasner/>

Obr. 10: Lee Krasner. *Night Creatures*

zdroj: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/486683>

- Obr. 11: Lee Krasner v jejím studiu v 60. letech
zdroj: <https://www.theguardian.com/artanddesign/2019/may/12/lee-krasner-artist-formerly-known-as-mrs-jackson-pollock-barbican-exhibition>
- Obr. 12: Lee Krasner: *Portrait in Green*
zdroj: <https://www.kasmingallery.com/artists/3-lee-krasner/works/25104-lee-krasner-portrait-in-green-1969/>
- Obr. 13: Joan Mitchell: *Slate*
zdroj: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/artwork/0550-slate>
- Obr. 14: Joan Mitchell: *Untitled*
zdroj: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/artwork/2019-untitled>
- Obr. 15: Joan Mitchell: *My Landscape II*
zdroj: <https://americanart.si.edu/artwork/my-landscape-ii-17541>
- Obr. 16: Joan Mitchell: *Sunflower III*
zdroj: <https://americanart.si.edu/artwork/sunflower-iii-17542>
- Obr. 17: Joan Mitchell: *Bracket*
zdroj: <https://www.joanmitchellfoundation.org/joan-mitchell/artwork/0822-bracket>
- Obr. 18: Georgia O'Keeffe: *No. 8 Special*
zdroj: <https://www.themagnussongroup.com/blog/georgia-okeeffe>
- Obr. 19: Georgia O'Keeffe: *No. 12 Special*
zdroj: <https://www.themagnussongroup.com/blog/georgia-okeeffe>
- Obr. 20: Georgia O'Keeffe a Alfred Stieglitz u jezera George
zdroj:
https://collections.okeeffemuseum.org/archive/component/aspace_ref93_tok/
- Obr. 21: Georgia O'Keeffe: *Radiator Building–Night, New York*
zdroj: <https://www.wikiart.org/en/georgia-o-keeffe/radiator-building>
- Obr. 22: Georgia O'Keeffe: *The Black Iris*
zdroj: <https://collections.okeeffemuseum.org/object/148/>
- Obr. 23: Georgia O'Keeffe: *White Flower No. 1*
zdroj: <https://www.georgiaokeeffe.net/jimson-weed-white-flower.jsp>

Obr. 24: Georgia O'Keeffe: *Ram's Head White Hollyhock and Little Hills*
zdroj: <https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/2096>

Obr. 25: Georgia O'Keeffe: *Above the Clouds*
zdroj: <https://collections.okeeffemuseum.org/object/?s=&i=0&sz=50&sortlab=na&meaz&subq=gok&tab=gok>

Obr. 26: Georgia O'Keeffe: *The Beyond*
zdroj: <https://collections.okeeffemuseum.org/object/1057/>

Příloha II

Obr. 27: Georgia O'Keeffe: *Two Calla Lilies on Pink*

zdroj: <https://prints.okeeffemuseum.org/detail/477756/okeeffe-two-calla-lilies-on-pink-1928>

Obr. 28: Georgia O'Keeffe: *Single Lily with Red*

zdroj: <https://www.wikiart.org/en/georgia-o-keeffe/single-calla-lily-red>

Obr. 29: Georgia O'Keeffe: *Calla Lily for Alfred*

zdroj: <https://prints.okeeffemuseum.org/detail/502415/okeeffe-calla-lily-for-alfred-1927>

Obr. 30: Georgia O'Keeffe: *Calla Lily in Tall Glass*

zdroj: <https://prints.okeeffemuseum.org/detail/510497/okeeffe-calla-lily-in-tall-glass-no.-2-1923>

Obr. 31: Georgia O'Keeffe: *Calla Lilies on Red*

zdroj: <https://prints.okeeffemuseum.org/detail/458783/okeeffe-calla-lilies-on-red-1928>

Obr. 32: Georgia O'Keeffe: *Calla Lily Turned Away*

zdroj: <https://prints.okeeffemuseum.org/detail/458777/okeeffe-calla-lily-turned-away-1923>

Obr. 33 až Obr. 39: archiv autorky